

Minulosť, súčasnosť a perspektívy umelej inteligencie

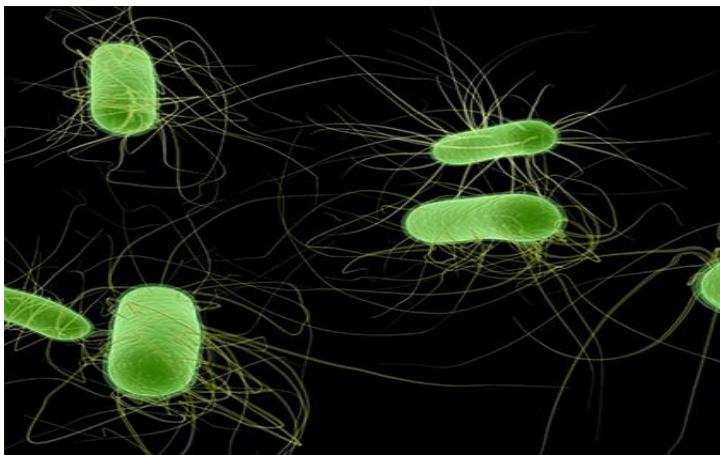

Obsah

- 1. Niektoré mŕtvy umelej inteligencie (UI)**
- 2. Príklady súčasných technológií UI**
- 3. Potenciálne riziká UI**
- 4. Sociálno-ekonomické dopady UI**
- 5. Budúcnosť UI, možné scenáre**

Prirodzená inteligencia

je vlastnosť živých organizmov vyjadrujúca mieru ich schopnosti efektívne reagovať na prejavy prostredia a aktívne ich využívať vo svoj prospech.

1. Cesta k dnešnej UI

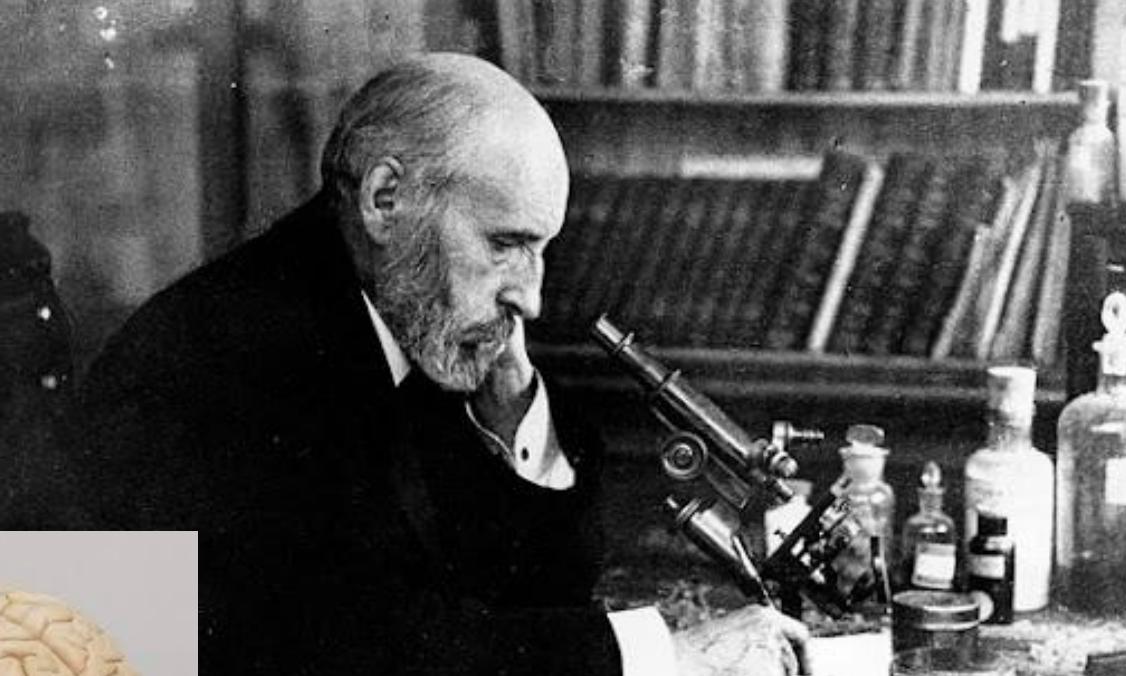
niektoré míľníky

Santiago Ramón y Cajal

1852-1934

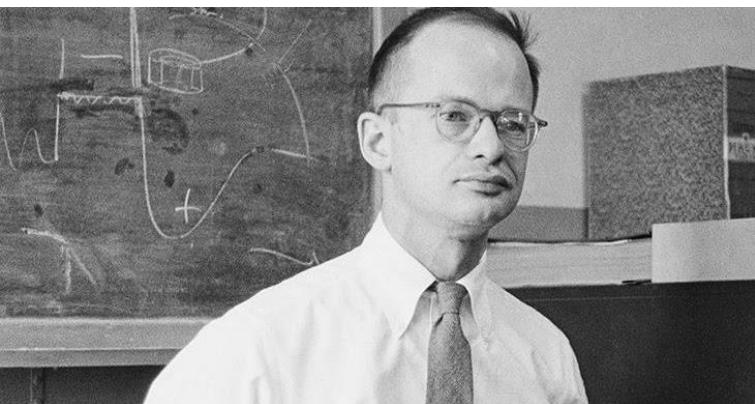
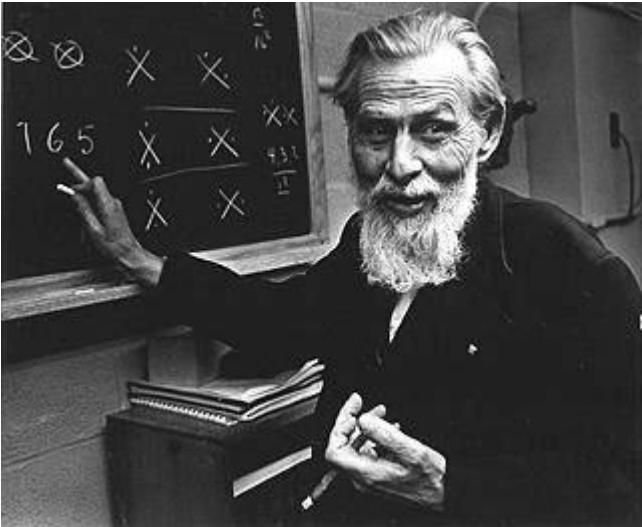
Španielsky histológ, lekár a nositeľ Nobelovej ceny za fyziológiu a medicínu za štúdium štruktúry nervovej sústavy. Je považovaný za jedného zo zakladateľov modernej vedy o nervovom systéme.

Výsledky jeho pozorovaní viedli k záveru, že činnosť nervového systému je založená na elementárnych nervových bunkách, ktoré dostali pomenovanie neuróny.

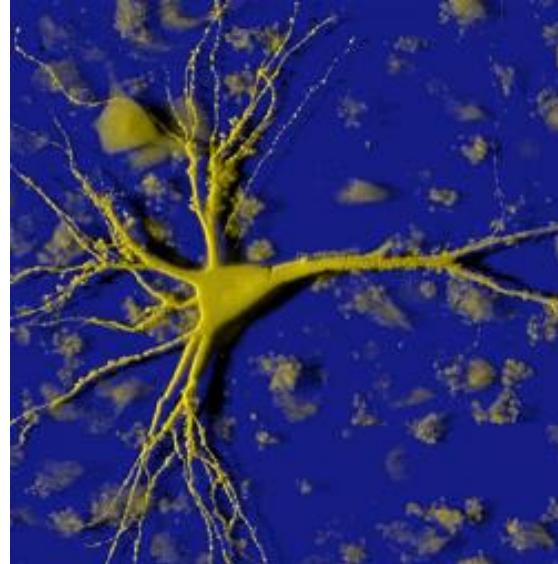

Matematický model neurónu, 1943

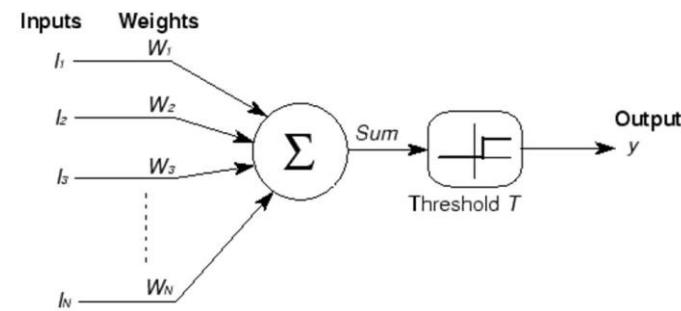
Warren McCulloch

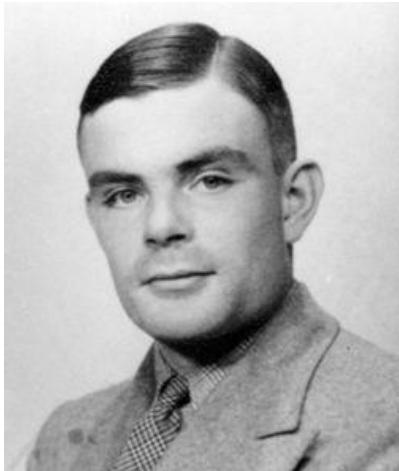
Walter Pitts

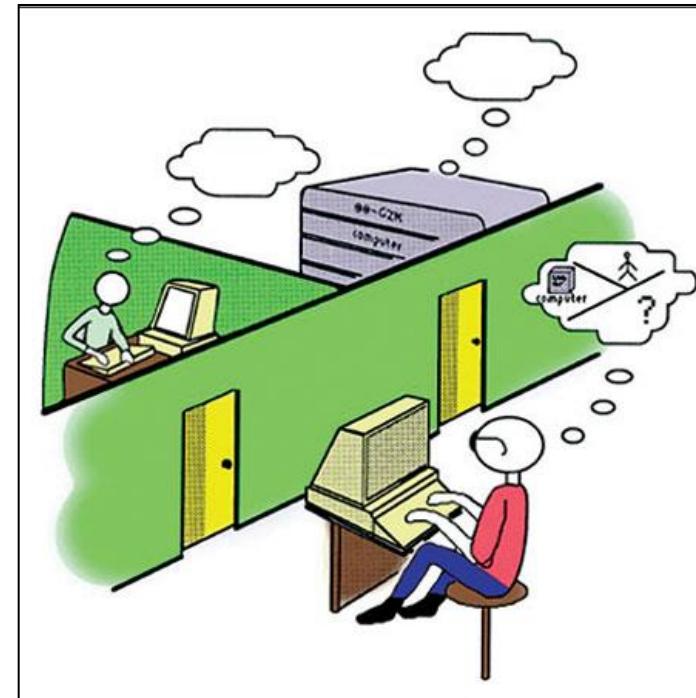
McCulloch Pitts Neuron Model

Alan Turing 1912-1954

Turingov stroj: Matematický model počítania na základe programu (1936)

Turingov test inteligencie stroja: necháme jedného človeka v úlohe pýtajúceho sa dávať otázky dvom respondentom, ktorých nemá možnosť vidieť. Jedným z nich je človek a druhým počítač. Komunikácia je výlučne textová a rozsah konverzačných tém nie je obmedzený. Ak pýtajúci sa nedokáže podľa ich odpovedí rozlísiť, ktorý z respondentov je človek a ktorý stroj, potom tento stroj možno považovať za inteligentný.

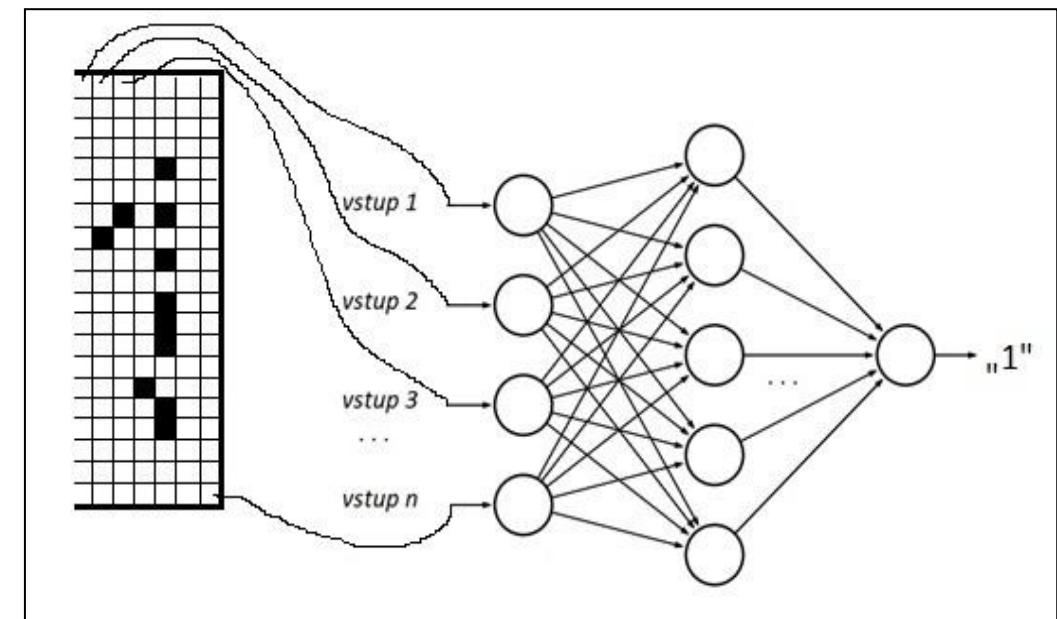
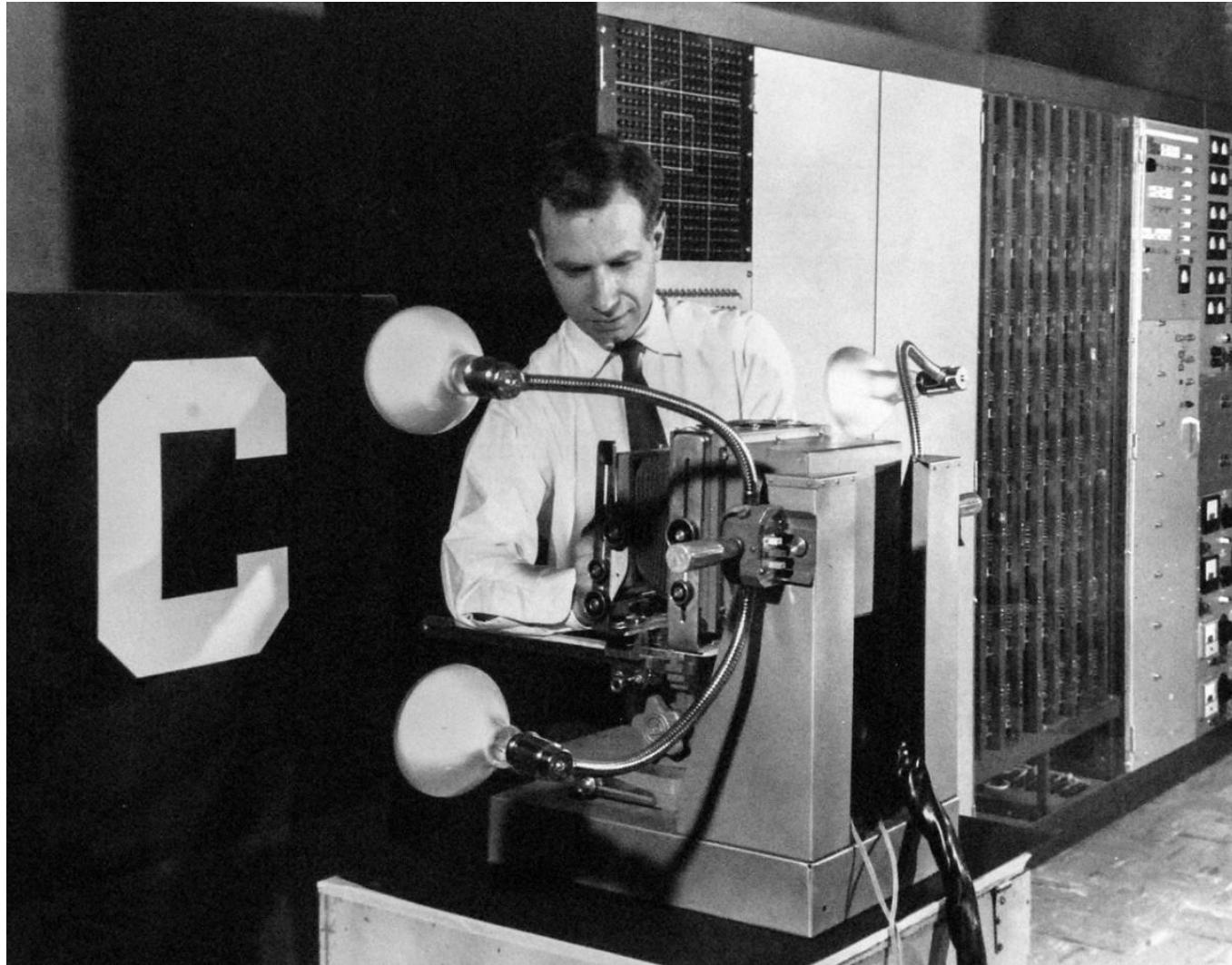
John McCarthy 1927-2011

McCarthy zorganizoval podujatie Dartmouth Summer Research Project on [Artificial Intelligence](#) (1956), ktorého sa zúčastnili viaceré uznávané vedecké osobnosti ako Claude Shannon (zakladateľ informačnej teórie), Marvin Minsky (kognitívny vedec), Nataniel Rochester (tvorca počítača IBM 701), Warren McCulloch (navrhol matematický model neurónu) a iní. Diskutovali o možnosti vytvoriť mysliaci stroj a o súvisiacich problémoch. Jedna z ich hlavných téz bola, že akýkoľvek prejav inteligencie alebo učenia môže byť principiálne opísaný tak, aby ho mohol simuloval štôj. Tento projekt predstavoval významný impulz v novo sa rozvíjajúcej oblasti informatiky a matematiky, ktorá navyše tam dostala aj svoje pomenovanie – „[Umelá inteligencia](#)“. Názov údajne zvolil McCarthy preto, aby nový smer odlišil od kybernetiky.

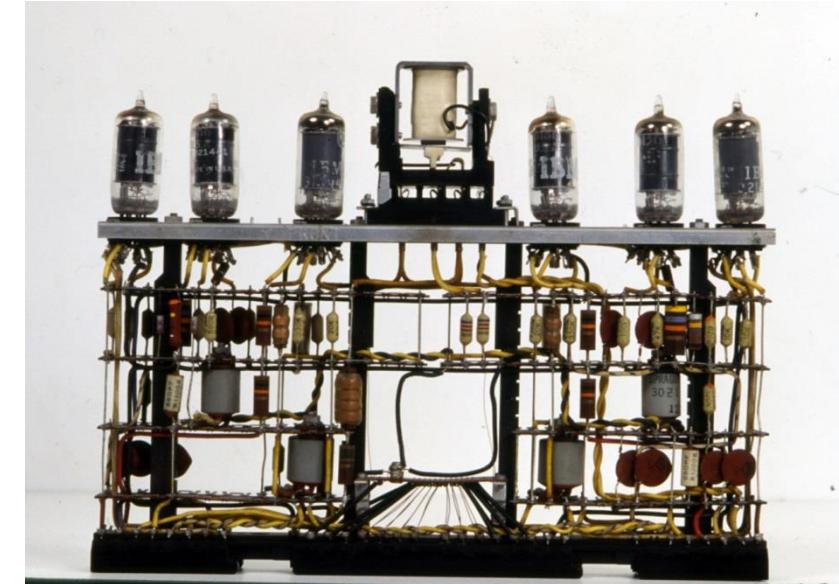
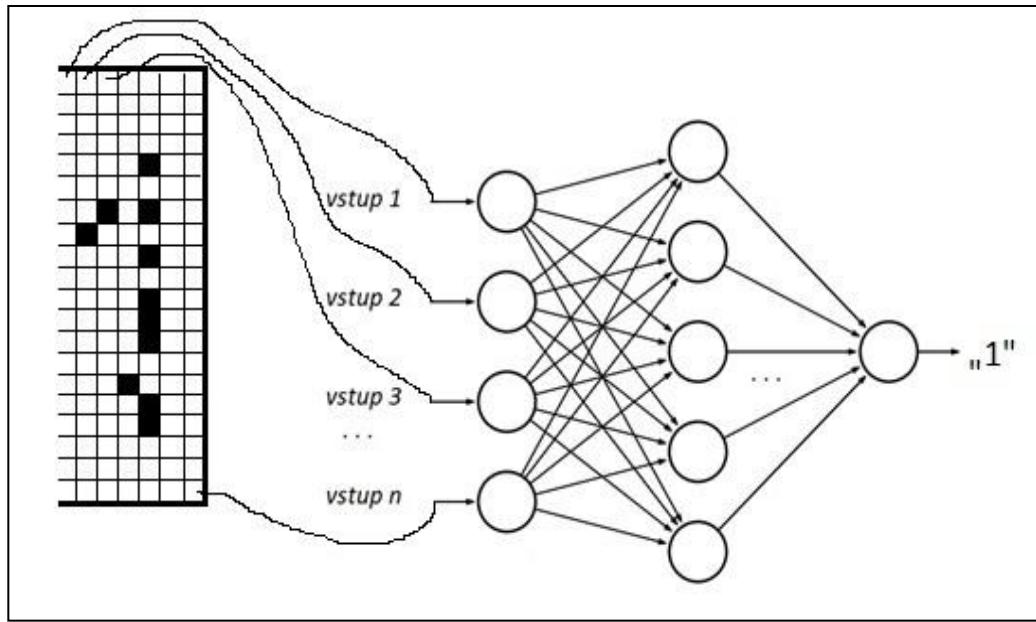

Frank Rosenblatt (1928-1971)

Prepojenie viacerých neurónov → umelá neurónová siet'

IBM 704

Za široko publikovaný míľnik v súťaži medzi prirodzenou a umelou inteligenciou boli považované šachové zápasy medzi majstrom sveta v šachu Garrym Kasparovom a počítačom Deep Blue (IBM) v rokoch 1996 a 1997. V prvom zápase, ktorý sa hral na 6 partií vyhral Kasparov 4 : 2. V nasledujúcom roku však už počítač zvíťazil 3,5 : 2,5.

Inteligencia človeka a inteligencia stroja

Počet neurónov niektorých živočíchov

	Počet neurónov	Počet synapsíí
Caenorhabditis elegans (červ)	302	7500
Vínna muška	250 000	10^7
Mravec	250 000	
Včela	960 000	10^9
Myš domáca	71 000 000	10^{12}
Potkan hnedý	200 000 000	$4,5.10^{11}$
Mačka	760 000 000	10^{13}
Pes	2 253 000 000	
Šimpanz	28 000 000 000	
Človek	86 000 000 000	$1,5.10^{14}$
Slon africký	257 000 000 000	

Ludská inteligencia

10 cyklov / s

Strojová inteligencia

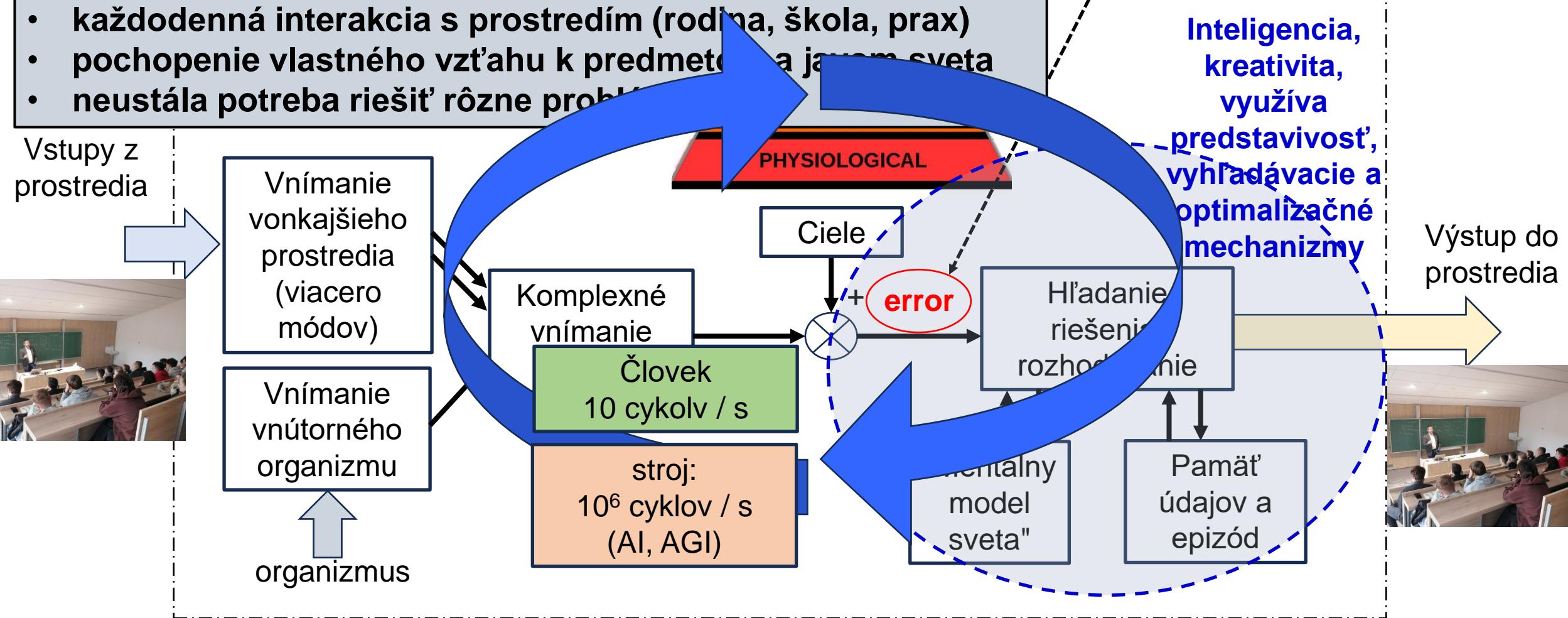
Ľudská/strojová inteligencia (kybernetický pohľad)

Ľudská inteligencia a tvorivosť:

- každodenná interakcia s prostredím (rodina, škola, prax)
- pochopenie vlastného vzťahu k predmetom a javom sveta
- neustála potreba riešiť rôzne problémy

trvalá minimalizácia chyby:
hnacia sila rozvoja
inteligencie/kreativity

Inteligencia,
kreativita,
využíva
predstavivosť,
vyhľadávacie a
optimalizačné
mechanizmy

Technogie

- 86 miliárd neurónov, proteíny,
- masívne paralelné spracovanie signálu (miliardy neurónov v jednom okamihu)
- IQ=140

- polovodiče
- 10^6 x vyššia rýchlosť spracovania signálu
- podstatne viac neurónov v budúcnosti
- výrazne väčšia pamäť
- pripojenie k neobmedzenému množstvu údajov a znalostí
- MIQ sa zrýchľuje, v priebehu niekoľkých rokov: MIQ=1 400 alebo 14 000 ?

Vývoj ľudskej inteligencie

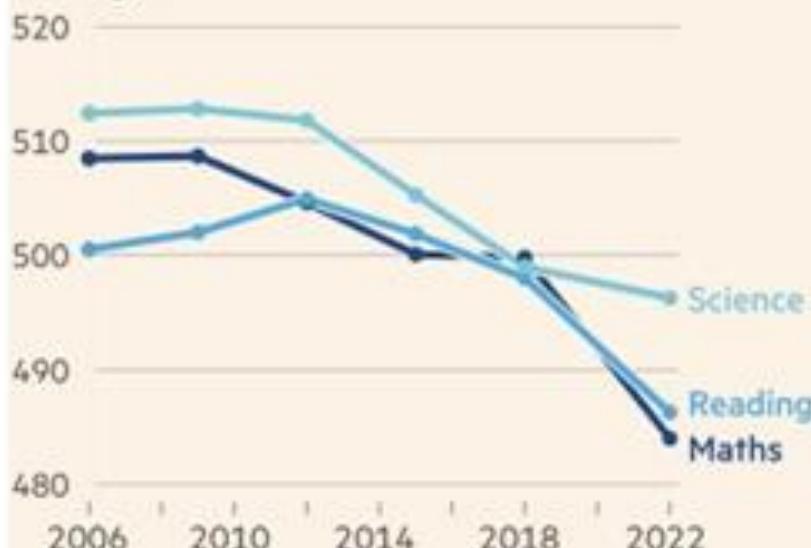
- Ľudská zložiteľnosť
- Iov, počas vývoja inteligencie
- ale: dnešné práce, s ktorými sa sústreďujeme
- to môže degradovať
- pozorovať, že moderácia je v nasvedčení

sit' čoraz
posunul
si ruginnej
kde sa

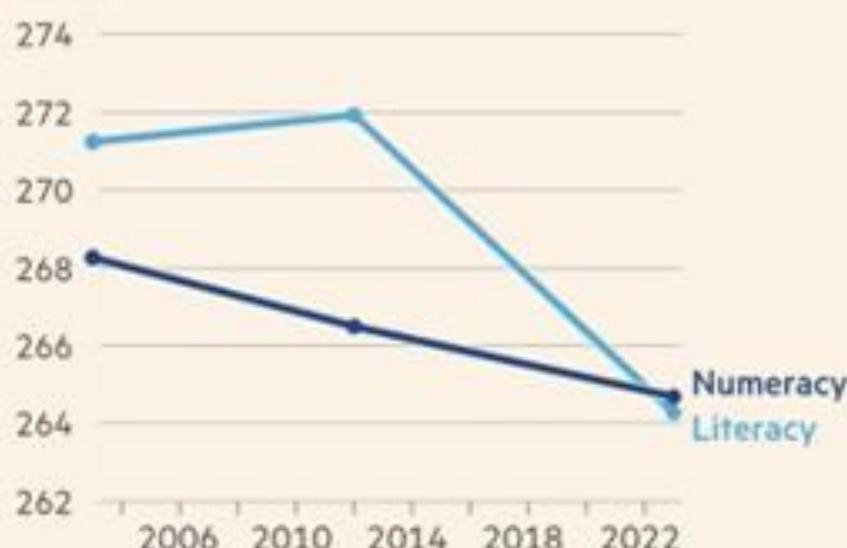
Performance in reasoning and problem-solving tests is declining

Average scores on assessments across different domains in high-income countries (teen and adult scores use different scales)

Teenagers

Adults

Source: OECD PISA, PIAAC and Adult Literacy and Lifeskills Survey

FT graphic: John Burn-Murdoch / @jburnmurdoch

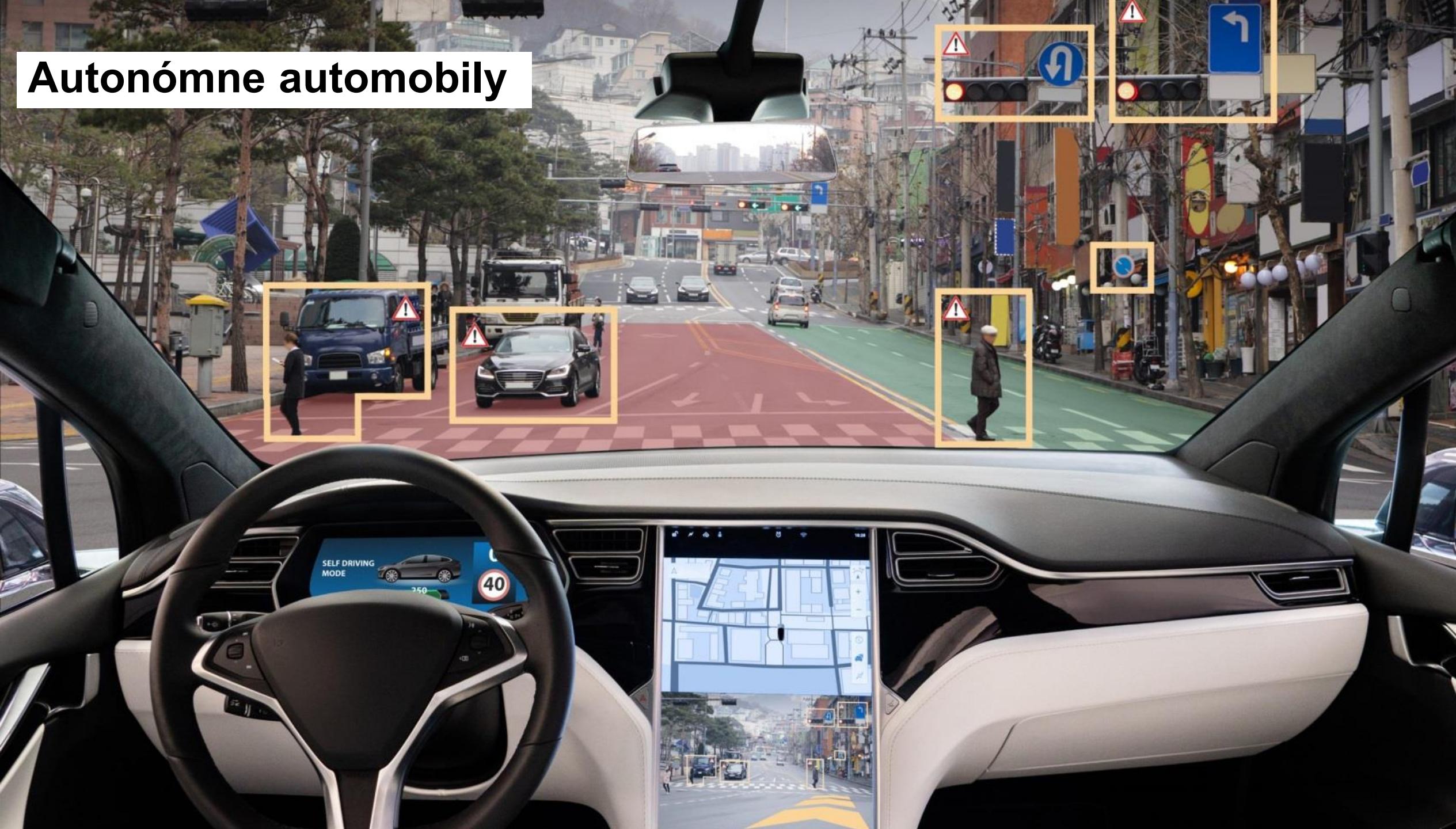
©FT

Obrana proti degradácii ľudskej inteligencie

- ide o jednu z najväčších a najťažšie riešiteľných hrozieb AI a jednu z najväčších výziev ľudstva
- na boj proti tejto hrozbe budú musieť vlády jednotlivých štátov zaviesť systematické a zodpovedné opatrenia, najmä zo strany vzdelávacieho systému
- krajiny, ktoré to budú robiť, budú v budúcnosti úspešnejšie a konkurencieschopnejšie

2. UI dnes

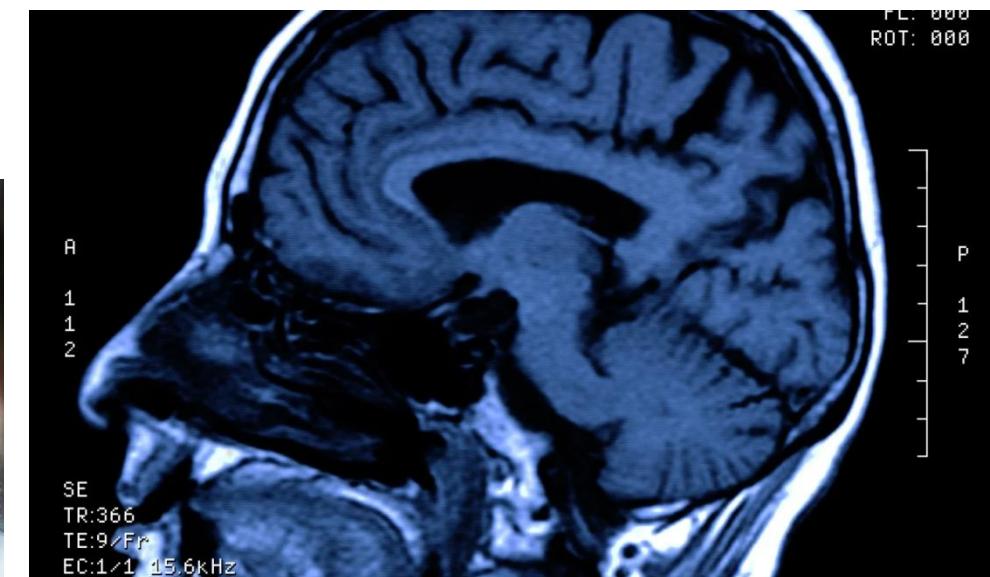
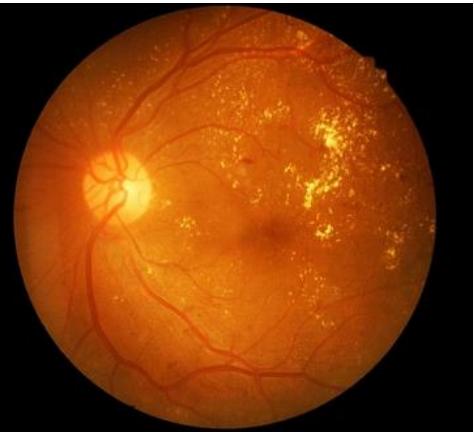
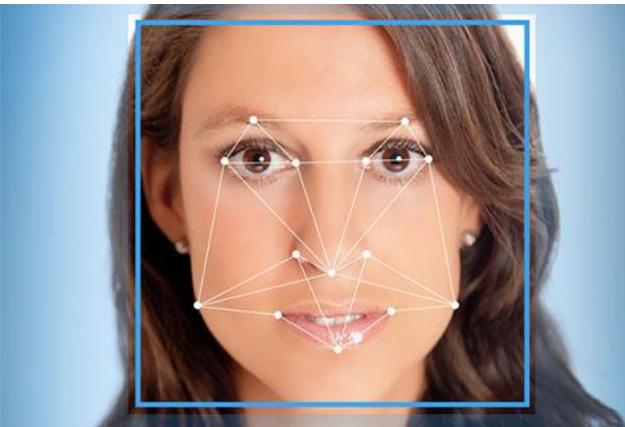
Autonómne automobily

Spracovanie obrazu

stroje dokážu identifikovať osoby podľa tvári, rozpoznávať scény, vyhodnocovať obraz a dáta za účelom lekárskej diagnostiky atd.

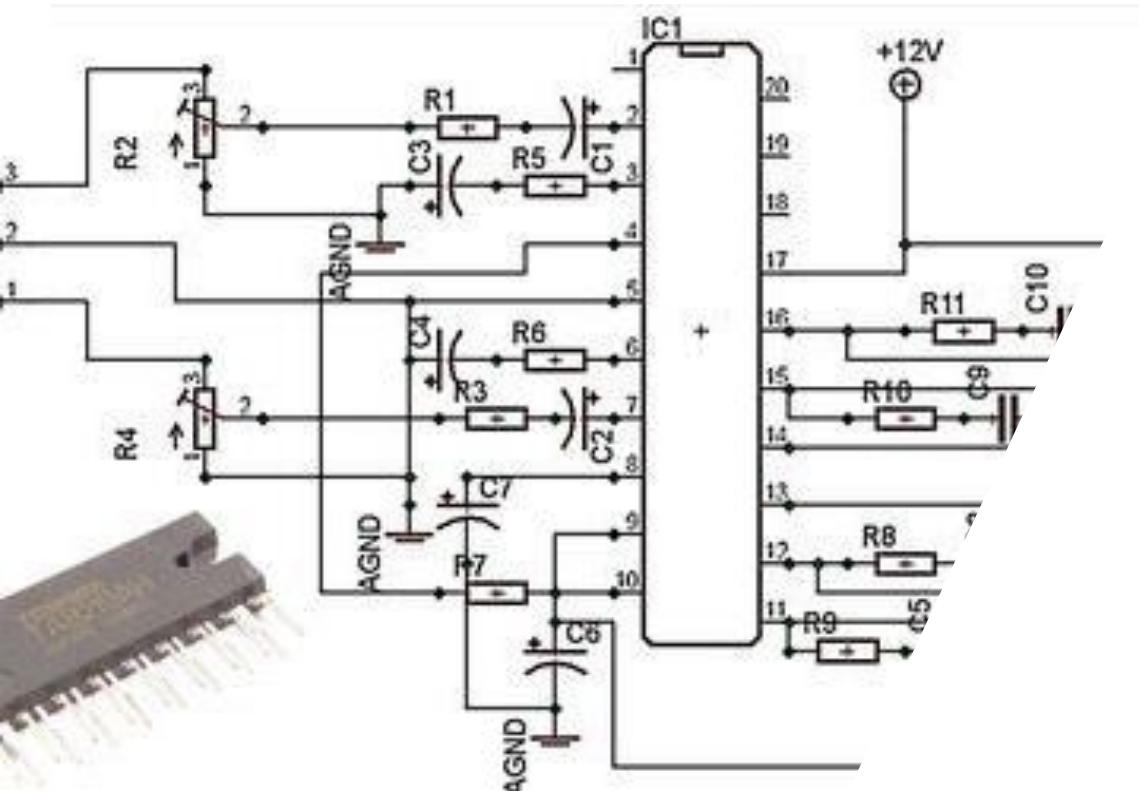
Stroj začína dosahovať vyššiu úspešnosť v diagnostike ochorení než skúsený lekár.

Robotika, priemysel

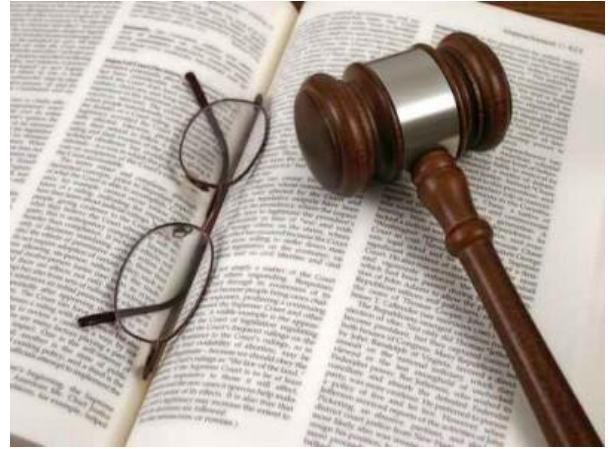

Automatizované programovanie (tvorba počítačových programov) strojom – náhrada programátorov.

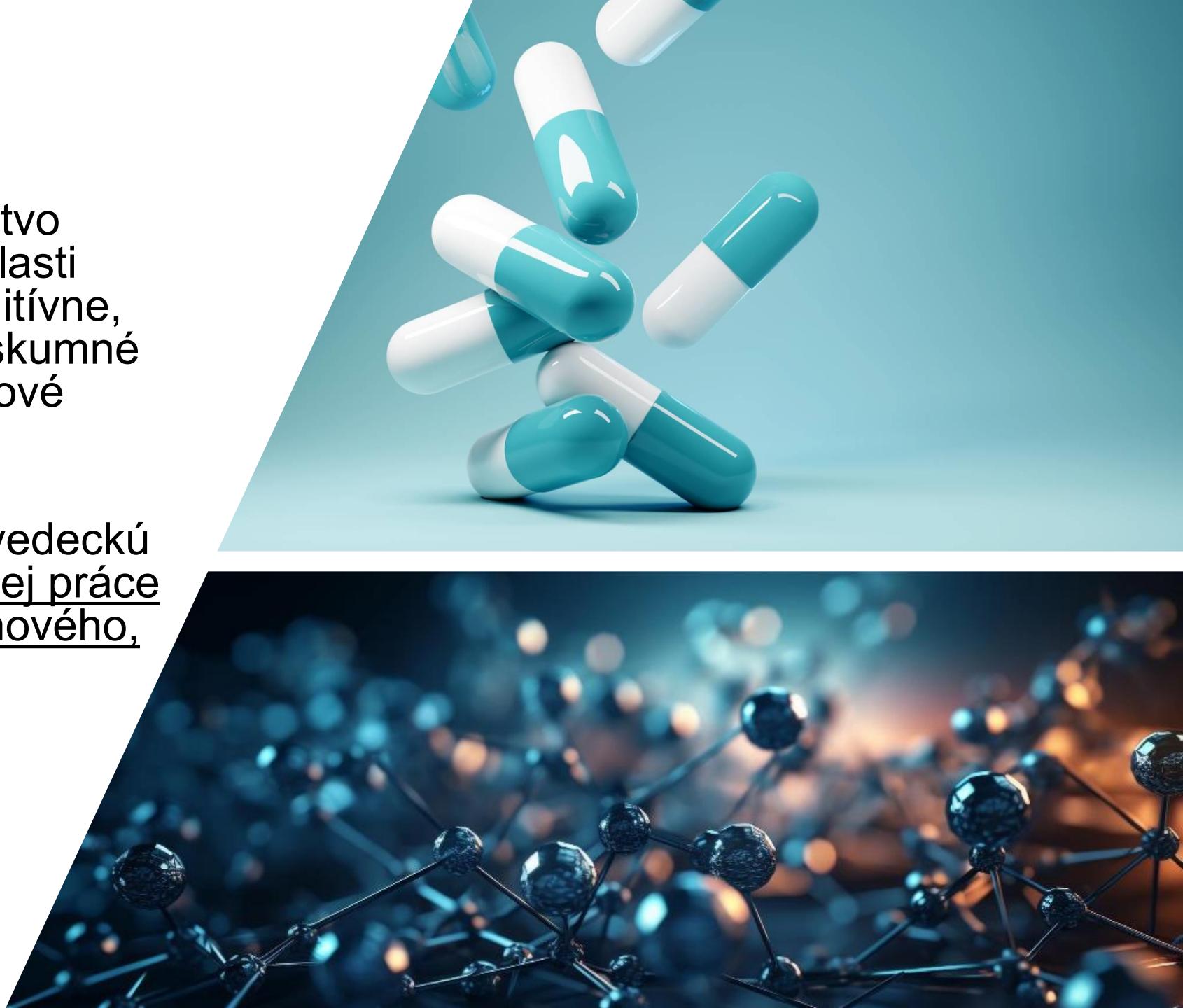
Automatizovaná tvorba HW
(„Evolvable Hardware“),
návrh optimálnych konštrukcií a stavieb
– náhrada konštruktérov.

Expertný systém, ktorý najskôr „naštudoval“ veľké množstvo znalostí z tisícok súdnych sporov konaných v minulosti dokáže s lepšou spoločnosťou určiť výsledok aktuálneho súdneho sporu, než veľmi skúsený právnik – náhrada vysoko kvalifikovanej ľudskej práce založenej na znalostiach a dlhorocných skúsenostach.

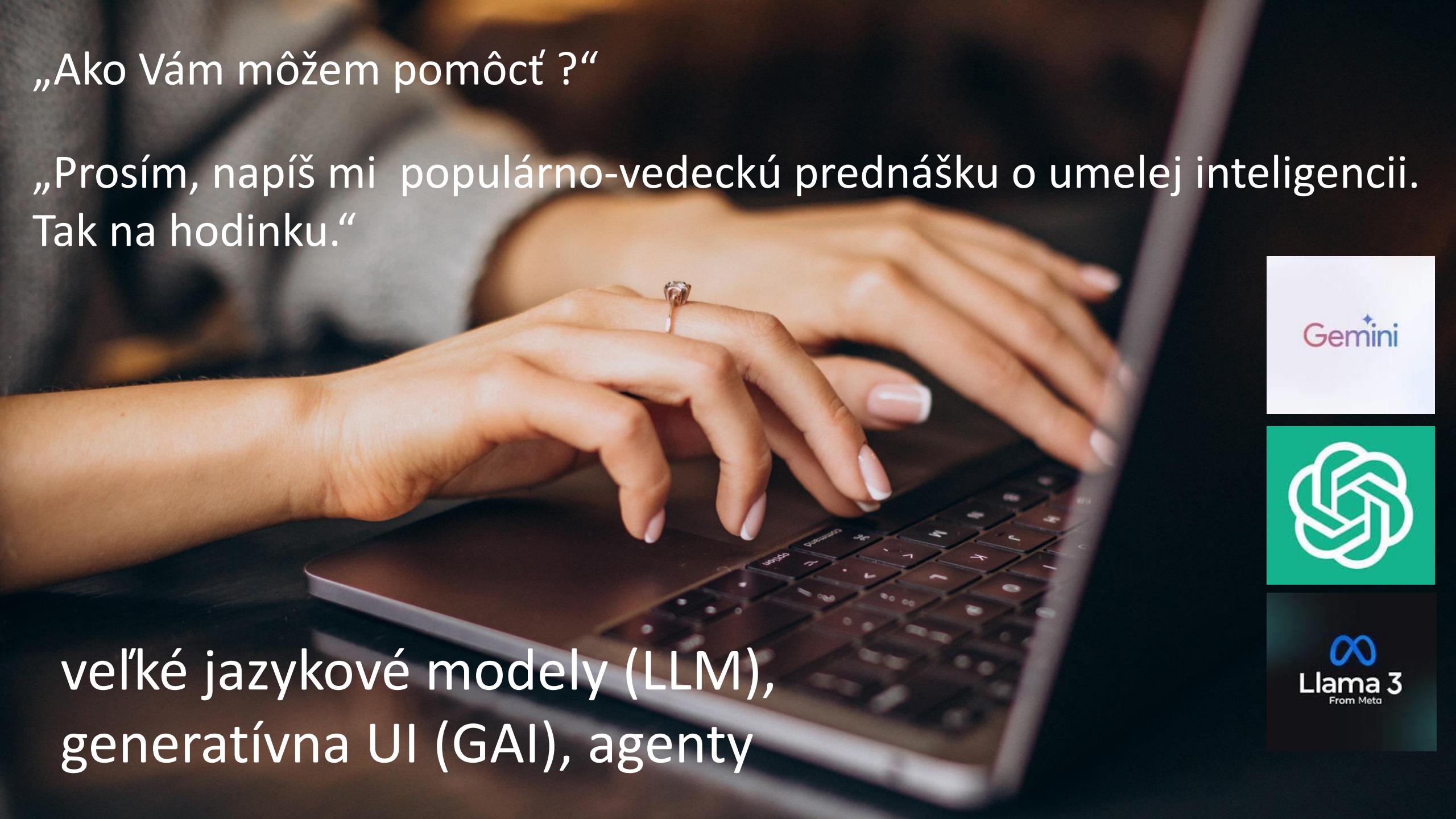
Iné metódy analyzujú množstvo vedeckých článkov z istej oblasti a navrhujú neobvyklé, neintuitívne, nové a doteraz neznáme výskumné riešenia ako sú nové lieky, nové materiály a výrobné metódy.

Tu sa už jedná o kreatívnu, vedeckú prácu stroja – náhrada tvorivej práce aj vedeckej práce (tvorenie nového, nepoznaného).

„Ako Vám môžem pomôcť ?“

„Prosím, napíš mi populárno-vedeckú prednášku o umelej inteligencii.
Tak na hodinku.“

veľké jazykové modely (LLM),
generatívna UI (GAI), agenty

Gemini

Llama 3
From Meta

Generatívna UI, veľké jazykové modely (LLM), agenty

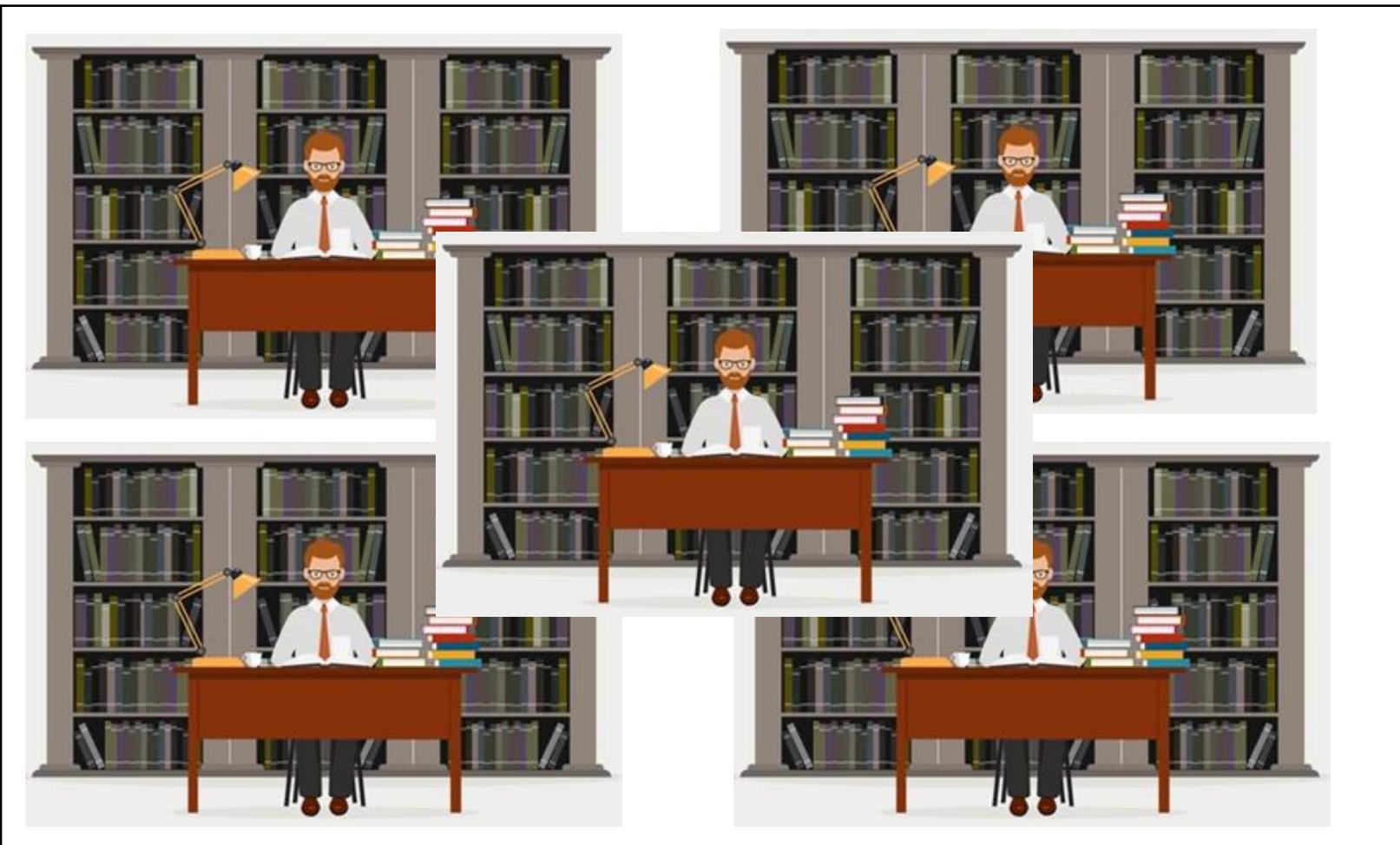
- 1. generovanie nového obsahu: texty, obraz, video, preklad, kontrola textu**
- 2. komunikácia: ľudskou rečou, hlasom, obrazom**
- 3. nový text: rešerš, zhrnutie, esej, článok, poviedka, prezentácia**
- 4. obraz, kreslenie a video podľa slovného zadania**
- 5. automatizovaný marketing, poradenstvo**
- 6. komunikácia so zákazníkmi, email-komunikácia**
- 7. programovanie**
- 8. design, umenie**
- 9. analýza zložitých problémov, matematika, spracovanie veľkých dát**
- 10. osobný asistent vo všetkých oblastiach profesie (aj osobného života)**
- 11. implementácia funkcií GAI do produktov: komunikácia ľudskou rečou, poradenstvo, návod na použitie, údržba (text, hlas)**
- 12. iné ...**

Zvýšenie produktivity mnohých profesií (redukcia prac. miest)

Ale: **Súčasná GAI dokáže využiť iba to, čo už skôr vytvoril človek.**

Chatbot (LLM, GAI)

Otázka

Odpoveď

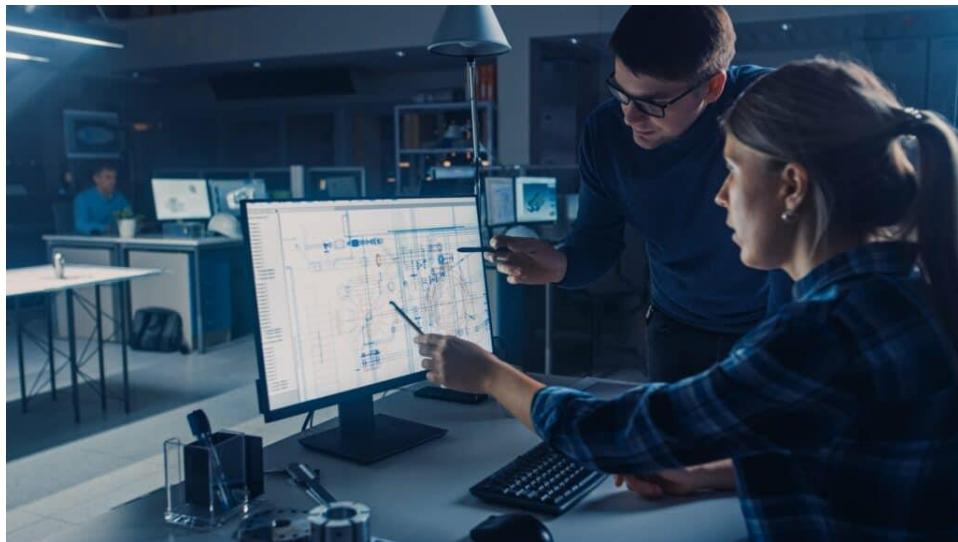
Kreativita ?

Kreatívny človek

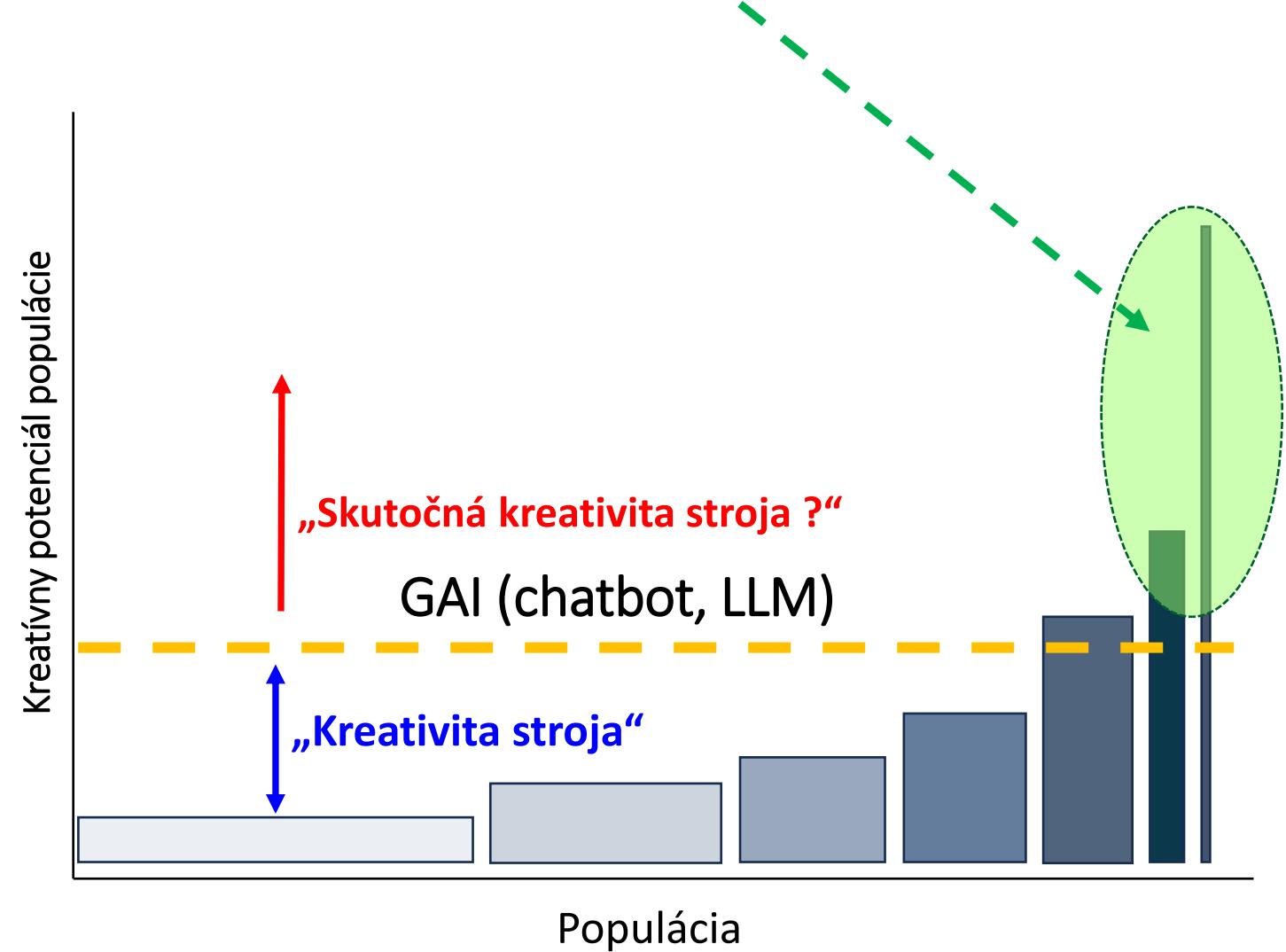
Požiadavka

Nové riešenie

Kreativita človeka – bude čoraz viac cenená

Výborná otázka – a jedna z najdiskutovanejších v oblasti umelej inteligencie.

Odpoveď závisí od toho, ako definujeme „skutočnú kreativitu“. Tu sú dva pohľady:

1. Ak je kreativita kombináciou existujúcich vecí novým spôsobom...

Tak už dnes **AI môže byť kreatívna**.

- Vie komponovať hudbu, ktorá znie originálne.
- Píše básne alebo poviedky, ktoré človeka často prekvapia.
- Generuje vizuálne umenie, ktoré má štýl aj emócie.

Ale v skutočnosti **iba** kombinuje obrovské množstvo dát, ktoré už niekto vytvoril – síce novým spôsobom, no stále v medziach toho, čo „pozná“.

2. Ak je kreativita schopnosť priniesť *radikálne nové idey bez predchádzajúceho vzoru*...

Tak **AI zatiaľ nie je skutočne kreatívna**.

- Chýba jej vedomé prežívanie, intencia a zmysel pre „prečo“.
- Nevie sama definovať, čo je hodné tvorby alebo prečo niečo „má zmysel“.
- Nevie tvoriť z *ničoho* alebo z vlastnej túžby meniť svet.

Zhrnutie:

AI dnes dokáže simulovať kreativitu veľmi presvedčivo – a pre praktické účely (reklama, dizajn) často úplne dosť. Ale na úrovni ľudskej intuície, motivácie a existenciálneho prežívania ešte n

Porovnanie niektorých parametrov AI / prirodzenej inteligencie

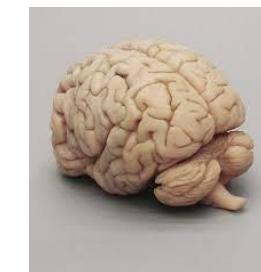
Chat GPT 4

- počet trénovateľných parametrov (váh): **1,8 Biliónov**
- čas trénovalia: **mesiace**
- spotreba el. energie: **stovky KW**

Ludský mozog

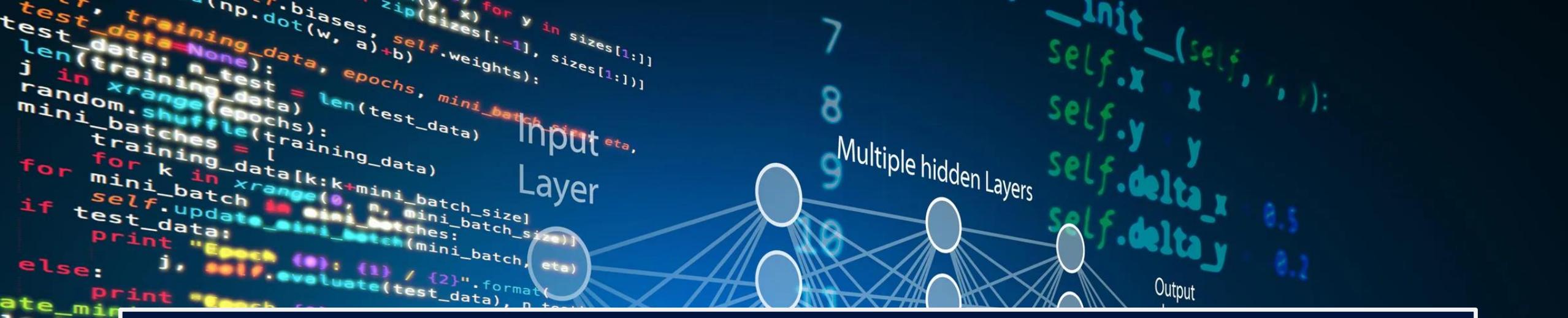
- počet trénovateľných parametrov (synapsií): **150 Biliónov**
- čas trénovalia: **celý život, priebežne**
- spotreba el. energie: **20 W**

Dva prístupy UI

Klasický prístup UI – symbolový („GOFAI“) Inteligencia stroja pochádza od človeka (if-else-then)

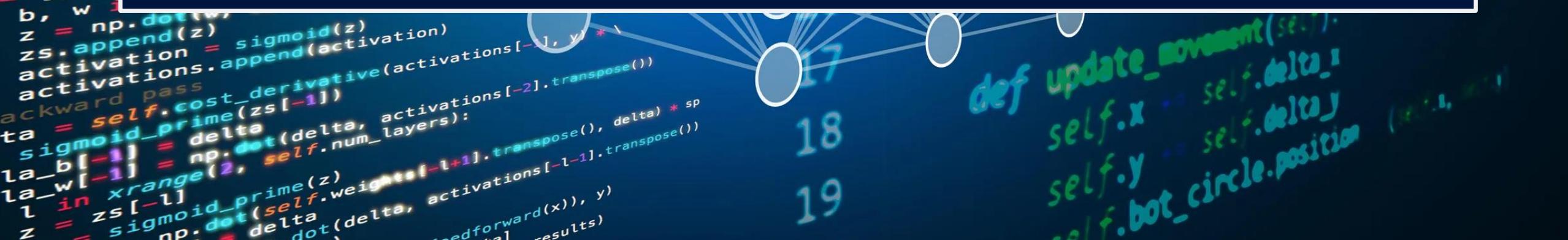
Príklady: Znalostné systémy (Expertný systém, Fuzzy systém) ...

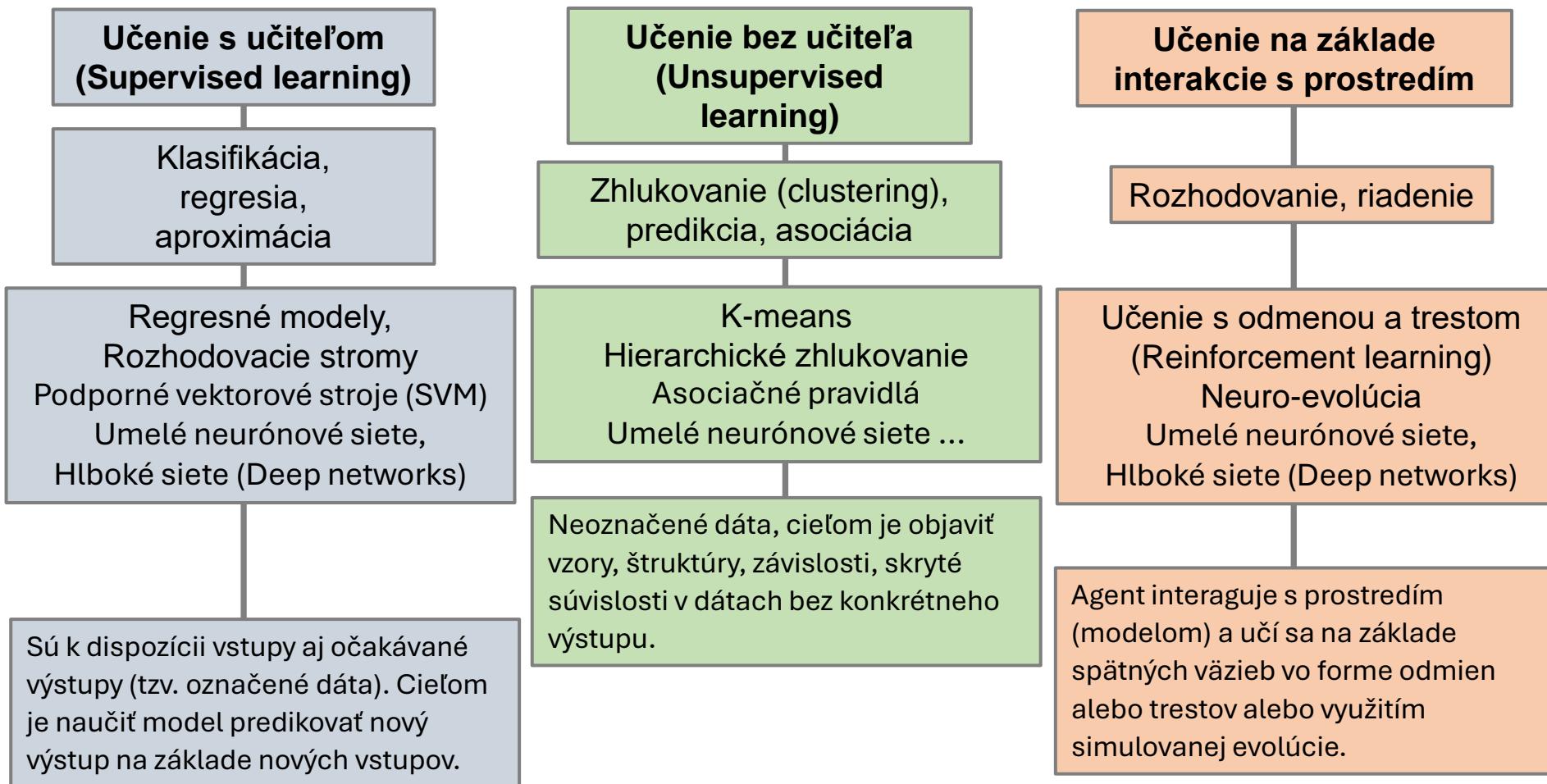
Moderný prístup UI – subsymbolový Štatistický model, neurónové siete

Stroj sa naučí sám z dát alebo z vlastnej interakcie s prostredím

Umelé neurónové siete (hlboké siete, LLM, agenty ...)

Strojové učenie

3. Potenciálne riziká UI

Potenciálne riziká AI

- Ohrozenie súkromia
- Zneužívanie AI na manipuláciu faktov a reality, dezinformácie, sociálne siete
- Narastajúca inteligencia strojov, autonómne stroje - delegovanie právomocí strojom (zneužitie „zlými ľuďmi“)
- Sociálno - ekonomické dopady AI na spoločnosť
- Etické otázky, autorské práva, iné...

Body vyššie: AI používajú ľudia na presadzovanie svojich záujmov, aj na úkor iných ľudí (človek vs. človek)

- Degradácia intelektuálnych schopností ľudstva, zvyšovanie závislosti na AI a technológiách
- „Technologická singularita“ – stroj má vlastné ciele, disponuje vedomím, - existenčné ohrozenie ľudstva ? (stroj vs. človek)

Sociálne siete - princíp

- ponúkajú komunikáciu s kýmkoľvek, kdekoľvek, bez fyzického kontaktu, anonymne
- spájajú nás s ľudmi s podobnými názormi a preferenciami
- ponúkajú nám správy, ktoré my preferujeme, jednoducho a rýchlo, aby udržali našu priazeň a prítomnosť
- oslovuje nás prekvapivý obsah, senzácie, emocionálne nabity obsah
- preferujeme to, čo nás uspokojuje: príslušnosť k určitej skupine, potvrdenie našich názorov, získanie „lacnej“ odmeny (lajkov), ktoré by sme inak t'ažko obhajovali a získavali v širokospektrálnom názorovom prostredí a vo fyzickom kontakte
- prítomnosť ľudí na soc. sietach prináša majiteľom finančný profit (predplatné alebo zisky z reklám)

Sociálne siete - následky

- pri komunikácii absentujú alternatívne oponentské názory a záujem diskutovať a obhajovať vlastné názory
- vytráca sa kontakt s realitou
- upevňujú sa vlastné (často aj neisté) názory, vytvárajú názorové skupiny – „bubliny“, ktoré sa stávajú navzájom izolované
- posilňuje sa názorová vyhranenosť, neochota akceptovať iné názory
- vzniká závislosť od soc. sietí a mení až znižuje sa funkcialita mozgu
- skracuje sa schopnosť koncentrácie na jeden problém
- vytvárajú sa podmienky pre šírenie dezinformácií, manipuláciu verejnej mienky až ohrozenie demokracie – čomu pomáhajú aj iné technológie UI
- regulácia sociálnych sietí je obmedzená, vývoj sa začína vymykať kontrole

Niekteré sociálne siete

- do pol hodiny aktivity nového účastníka dokáže identifikovať jeho postoje, orientáciu a niektoré záujmy
- podľa toho, čo sleduje, ako dlho, čo lajkuje
- úspech majú príspevky, ktoré vyvolávajú emócie, ktoré rýchlo upútajú, ponúkajú jednoduché riešenia
- algoritmy ponúkajú vybrané príspevky podľa preferencií účastníka
- potvrdilo sa, že niektoré siete filtrovajú príspevky, niektoré blokujú, niektoré preferujú
- algoritmy niektorých sietí majú subjektívny cieľ
- polarizujú spoločnosť a aj ju radikalizujú
- sociálne siete sú zneužívané na manipuláciu verejnej mienky, až ohrozenie demokracie

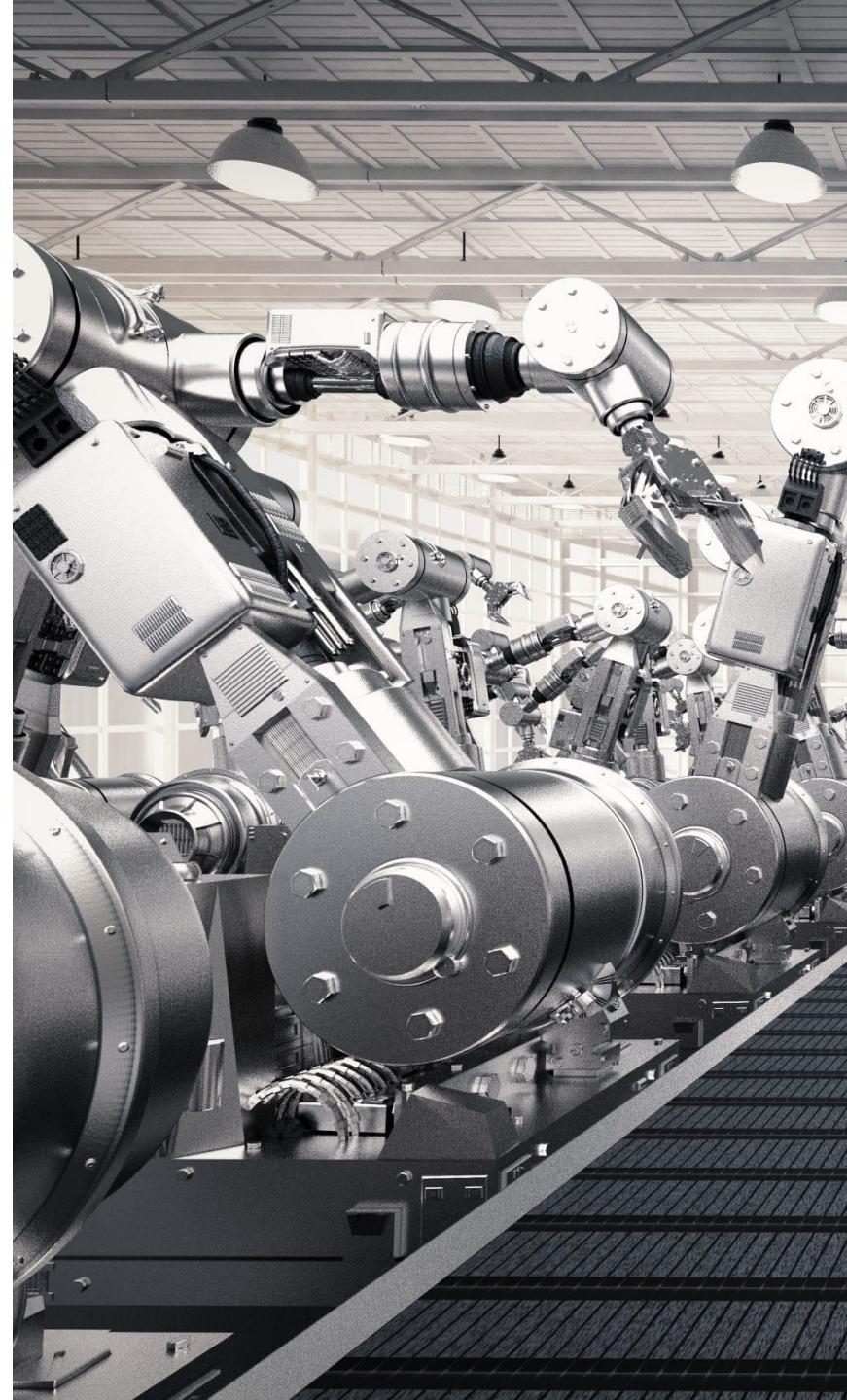
Sociálne siete - riešenia

- pôvodne sociálne siete neboli pripravené na tieto problémy
- dnes oficiálne autority mnohých štátov tlačia majiteľov soc. sietí na reguláciu obsahu a prevádzky
- ide to pomaly a neefektívne, kapacity regulátorov sú menšie, než kapacity zneužívateľov
- niektoré krajiny zakázali soc. siete pre mladých ľudí
- tu môže pomôcť aj UI

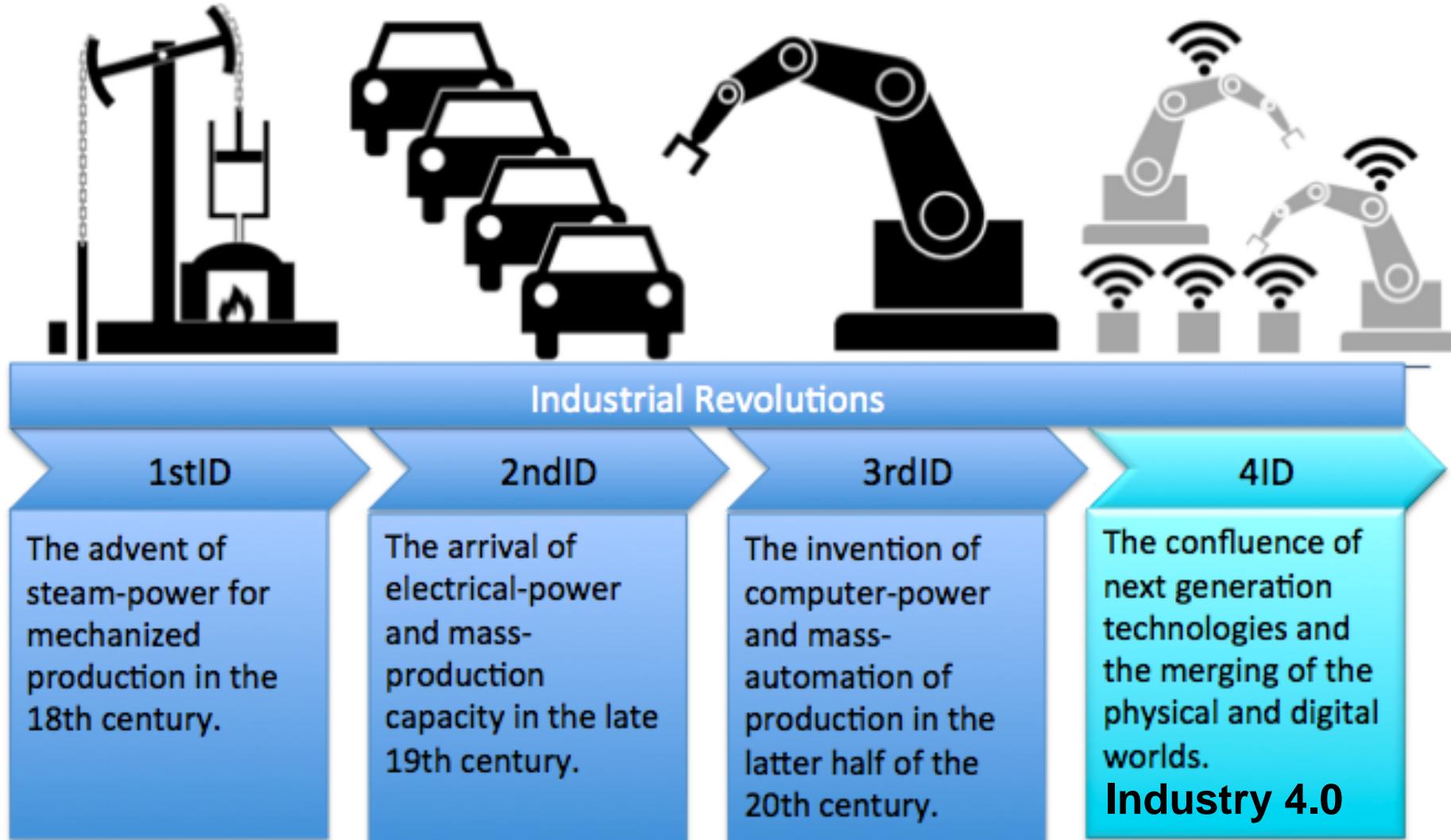
4. Sociálno – ekonomické dopady UI

Sociálno – ekonomické dopady technologického rastu a UI

- Produktivita práce vo vyspelých krajinách sveta rástla spolu so mzdami zamestnancov kontinuálne až do 70. rokov 20. storočia.
- Produktivita práce pokračuje vo svojom náraste nadálej až dodnes. Ale mzdy po 70. rokoch (očistené o infláciu) po tomto období začali postupne stagnovať’.
- Prichádzajúca automatizácia, technologický pokrok a UI nahrádzajú čoraz kvalifikovanejšie ľudské kádre.
- Automatizovaná produkcia začína byť lacnejšia, než lacná pracovná sila v rozvojových krajinách.
- Technológie a UI spôsobujú narastajúce rozdiely medzi bohatou, strednou a menej majetnou vrstvou obyvateľstva.
- Inteligentné stroje vlastnené zmenšujúcou sa časťou ľudí sú čoraz spoľahlivejšie, výkonnejšie, chytrejšie a lacnejšie...

Priemyselné revolúcie

Priemyselné revolúcie trochu inak

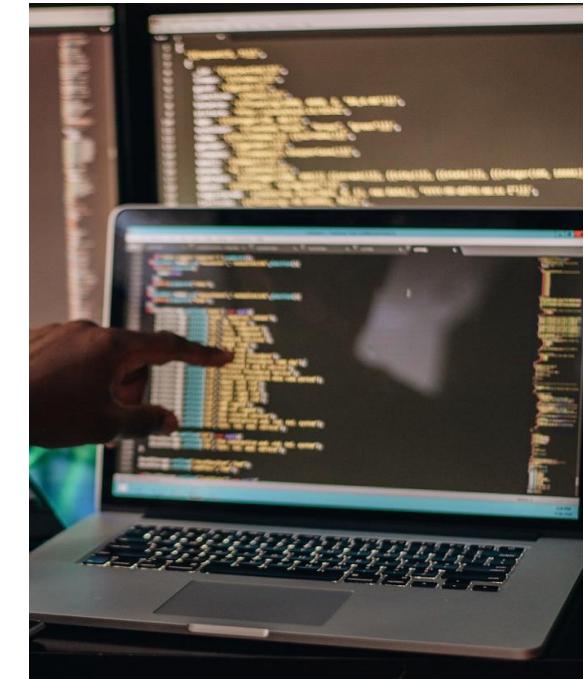
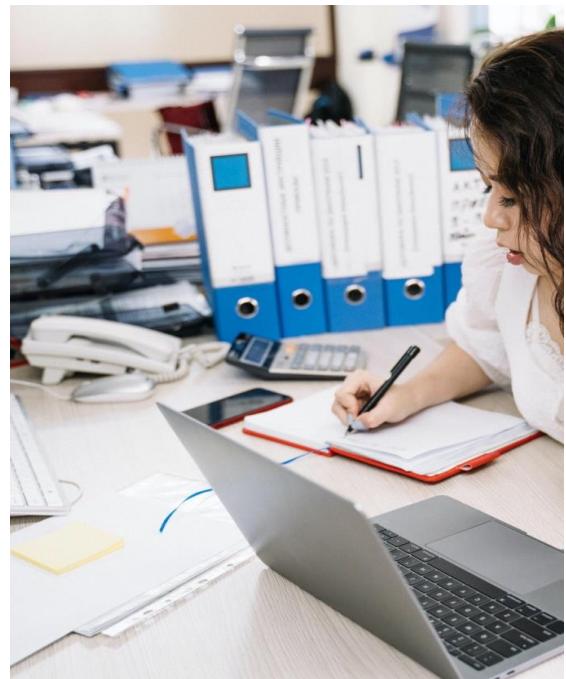
1. Náhrada t'ažkej mechanickej práce človeka (parným) strojom.
2. Náhrada hromadnej výroby človeka strojom - pásová, hromadná výroba, výrobné linky, elektrina, spaľovací motor...
3. Náhrada takmer akejkoľvek mechanickej práce človeka strojom – automatizácia / robotizácia.
Náhrada rutinnej administratívnej (kancelárskej) činnosti človeka strojom - automatizácia, IT, UI
4. Náhrada vysoko kvalifikovanej (VŠ) činnosti človeka strojom. Náhrada tvorivej a vedecko-vývojovej činnosti človeka strojom - IT, UI, Gen.UI
5. Náhrada človeka strojom ... ?

Perspektívne profesie

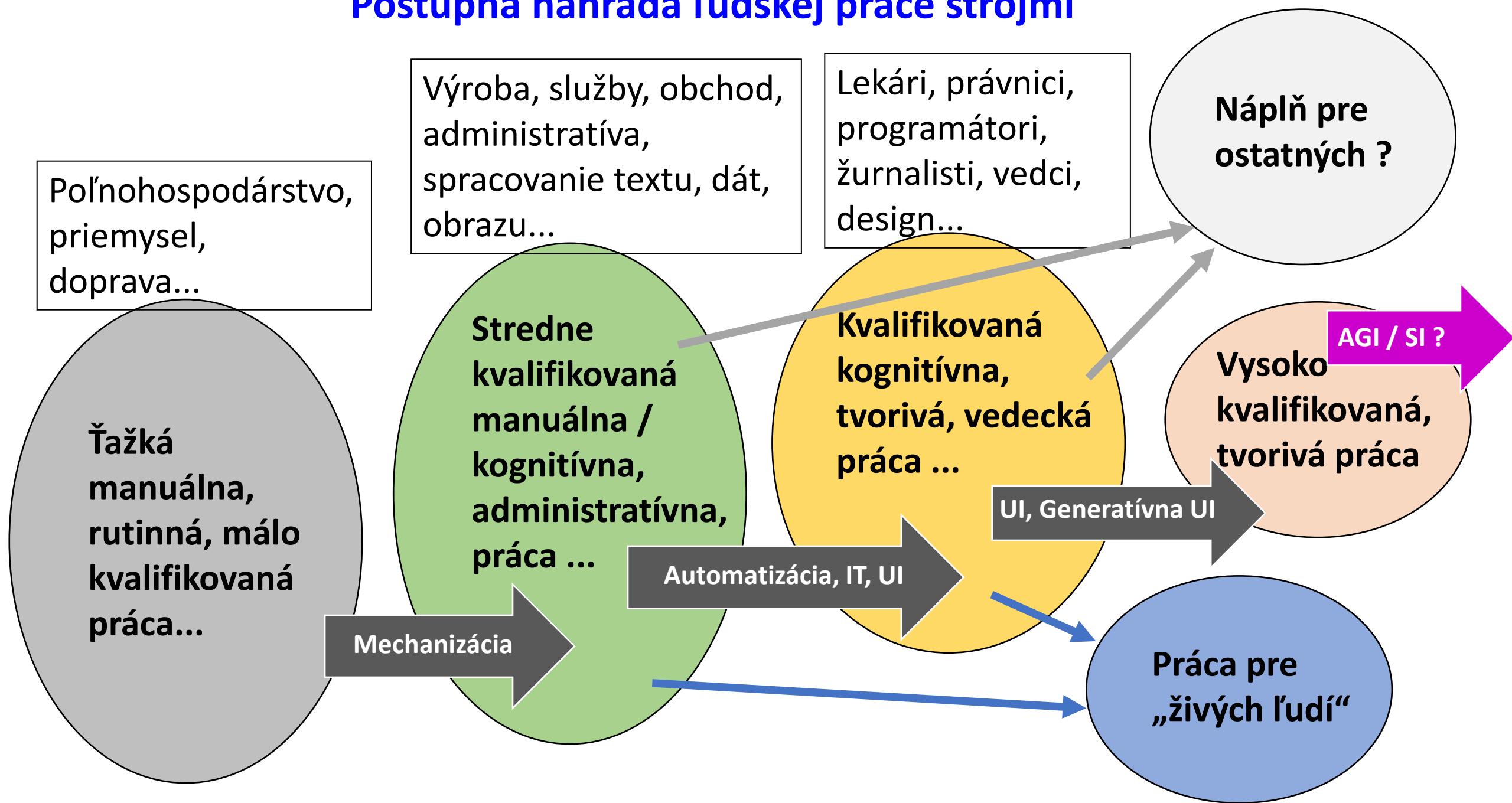

- + nové profesie
- vysoko kvalifikované, tvorivé činnosti, flexibilita kádrov
- pochopenie, čo potrebuje človek / zákazník a určenie činnosti stroju

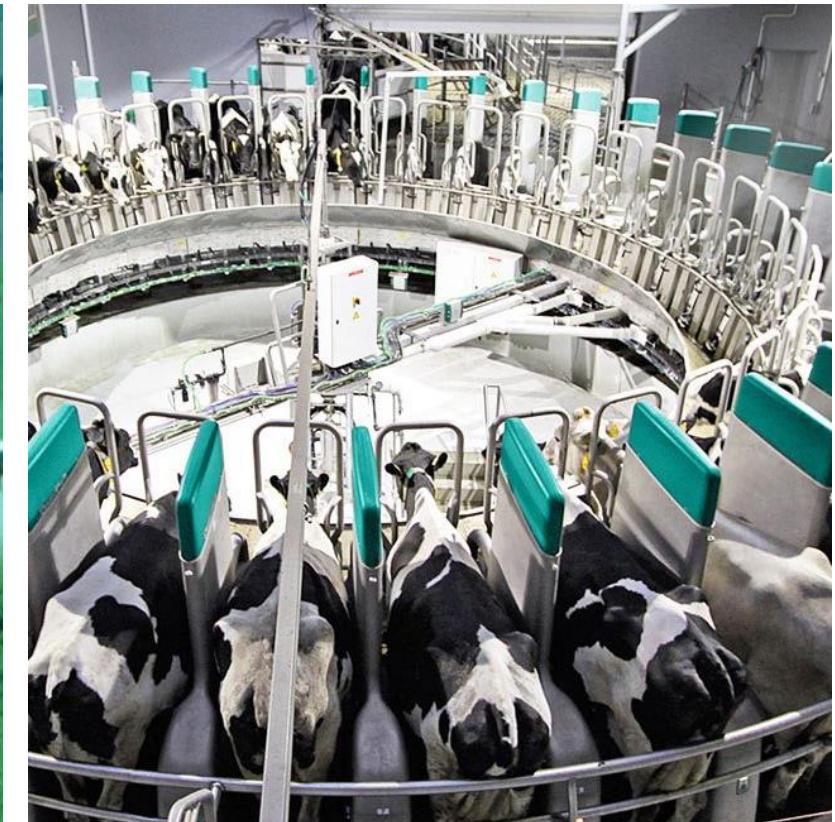
Trend náhrady ľudími vykonávaných profesíí strojmi

Postupná náhrada ľudskej práce strojmi

Súčasné poľnohospodárstvo vo vyspelom svete

Vplyv AI a technológií na trh práce

-
- 1. AI + Technológie pomáhajú pracovníkom zvyšovať efektivitu / produktivitu práce.**
  - 2. Tieto pracovné pozície budú ale postupne úplne nahradzane strojmi.**
  - 3. Mnohí pracovníci odchádzajú do profesíí, ktoré sú vhodné pre „živých ľudí“.**
  - 4. Iní nenachádzajú uplatnenie.**
  - 5. AI + T vytvárajú nové pracovné miesta vyžadujúce čoraz vyššie vzdelanie, tvorivosť, ale niektoré aj mäkké zručnosti.**

Sociálne dopady technologického rastu a AI

- Stroje sú spoločahlivé, čoraz lacnejšie, výkonnejšie, nebývajú choré, neštrajkujú, sú schopné nepretržitej práce...
- Podnikatelia a majitelia kapitálu (inteligentných fabrík, robotov, AI) budú ekonomikou a konkurenciou nútene nasadzovať stroje, hoci by aj niekedy chceli zamestnávať ľudí.
- Technológie a AI spôsobujú narastajúce rozdiely medzi bohatou, strednou a menej majetnou vrstvou obyvateľstva.
- Napriek tomu sa bude zvyšovať životná úroveň na celej planéte vďaka AI

Ale: SR (EU) dnes

- chronický a rastúci nedostatok kvalifikovaných kádrov
(IT, priemysel, školstvo, zdravotníctvo, služby, obchod...)
- dnes chýba na SK 80 000 vysoko kvalifikovaných kádrov
- do 10 rokov ubudne na SK asi 200 tis. pracovných síl
- Toto bude nútíť zamestnávateľov a vlastníkov kapitálu nahrádzat' ľudí strojmi už teraz.

Vzdelávací systém pre budúcnosť

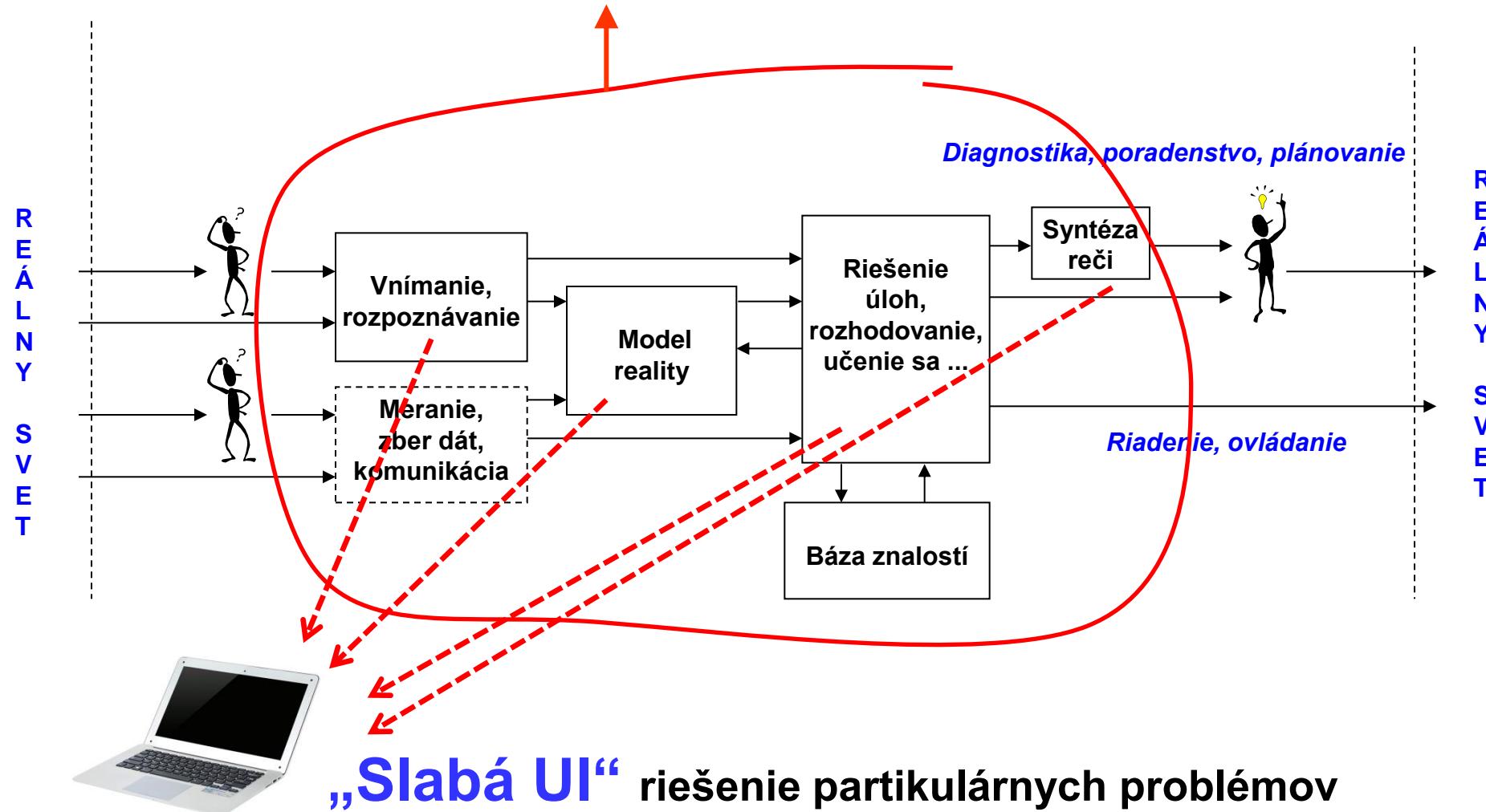
- nie „reformy“, ale zmena paradigmy vzdelávania v SR
- logické myslenie, schopnosť riešiť problémy, matematika
- fyzikálna predstava sveta
- tvorivosť, flexibilita
- nie zhromažďovanie encyklopedických znalostí
- riešenie praktických problémov pre život (spoločnosť, ekonomika, zručnosti)
- používanie technológií a AI
- „rozumná izolácia a nezávislosť od AI a technológií“ (boj s hlúpnutím)
- kvalitné školstvo, kvalitní učitelia
- celoživotné vzdelávanie

- tie krajiny, ktoré to budú robiť - budú úspešnejšie a konkurencieschopnejšie

5. UI zajtra ?

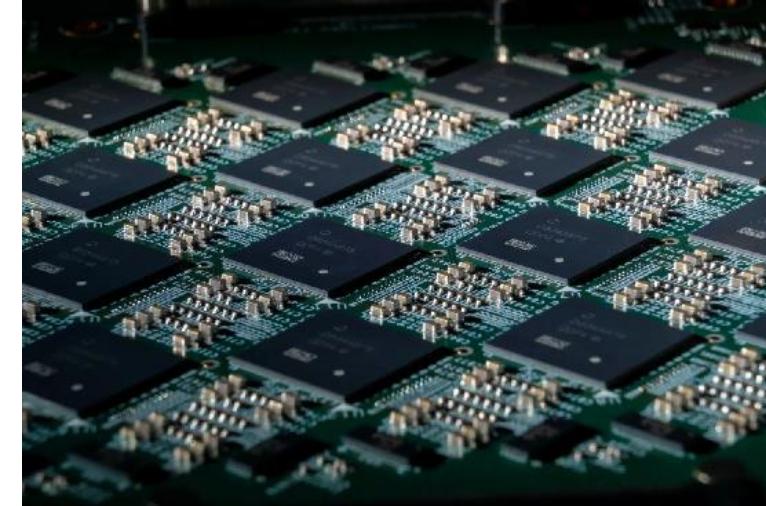
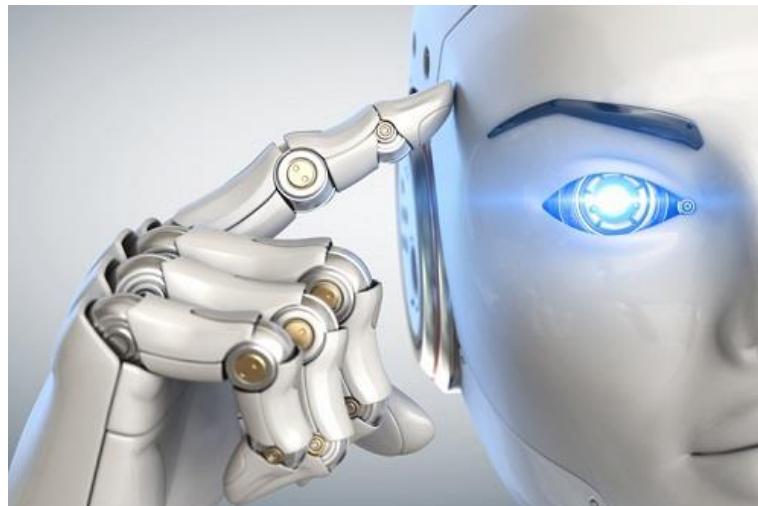
„Silná UI“ (AGI) „Všeobecná umelá inteligencia“ Nahradenie inteligencie „kompletného“ človeka

Odhaduje sa, že
ju dosiahneme o
10-40 rokov (??)

Nárast technológií sa nedá zastaviť. Výkonnosť HW/SW bude narastať. Ak inteligencia strojov výrazne prekoná ľudskú – explózia umelej inteligencie

Superinteligencia

Potenciálne riziká AI

- Ohrozenie súkromia
- Zneužívanie AI na manipuláciu faktov a reality, dezinformácie, sociálne siete
- Narastajúca inteligencia strojov, autonómne stroje - delegovanie právomocí strojom (zneužitie „zlými ľuďmi“)
- Sociálno - ekonomické dopady AI
- Etické otázky, autorské práva, iné...

Body vyššie: AI používajú ľudia na presadzovanie svojich záujmov, aj na úkor iných ľudí (človek vs. človek)

- Degradácia intelektuálnych schopností ľudstva, zvyšovanie závislosti na AI a technológiách
- „**Technologická singularita**“ (stroj vs. človek)

Nová paradigma ?

Kvalitatívne úplne iné a zásadné otázky:

Môžu / budú stroje presadzovať svoje vlastné ciele / vôle?

Budú to robiť aj na úkor človeka?

Je k tomu potrebné vedomie?

Môžu / budú mať stroje vedomie ?

Čo je vedomie ?

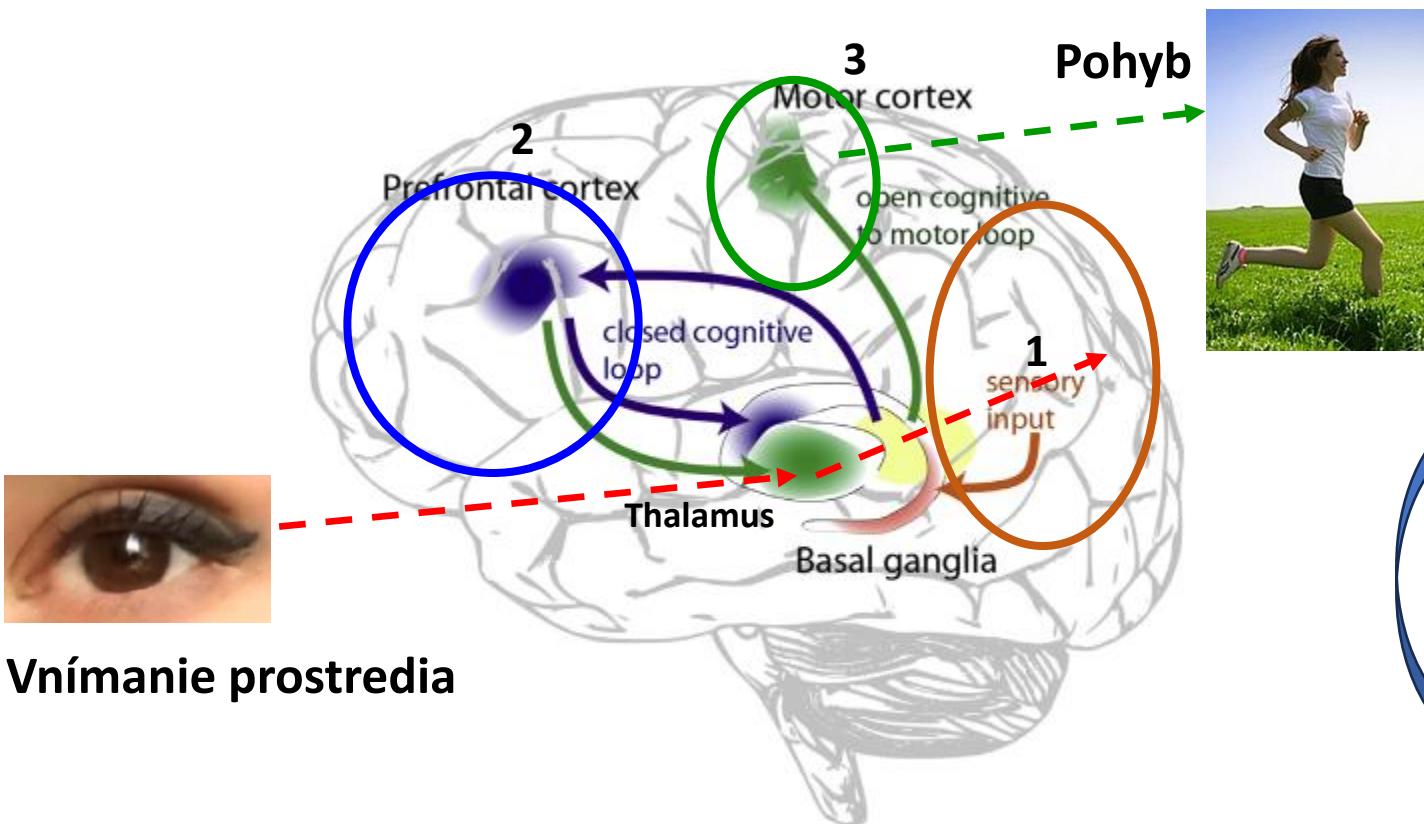
Vedomie (sebauvedomenie, vyššie vedomie) je schopnosť človeka a niektorých vyšších živočíchov uvedomovať si svoju existenciu, svoju úlohu, svoje ciele a svoje miesto vo vesmíre.

Neurovedci: Existencia vedomia je podmienená:

- dostatočným počtom neurónov
- existenciou viacerých nezávislých centier spracovania informácií v mozgu
- integritou človeka
- a vnímaním prostredia...

Môžeme stav vedomia dosiahnuť u strojov (počítačov) ?

Vedomie: Talamo-kortikálny systém komunikačné slučky medzi talatom a kôrou

Vnímanie prostredia

Hypotéza:

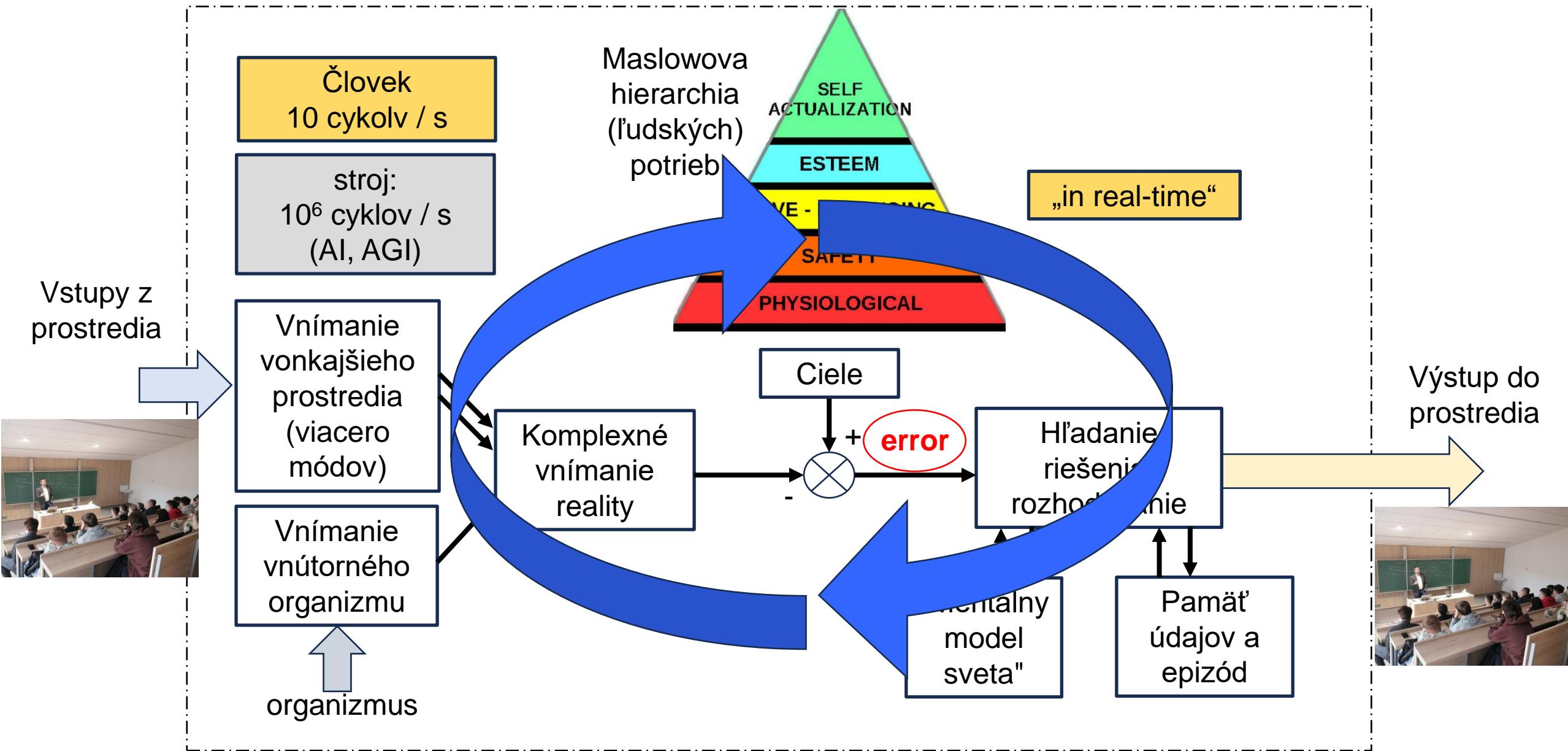
Pri dostatočnej intenzite tejto komunikácie vzniká **VEDOMIE**
Vedomie = „Real-time kontakt s realitou“

Cyklus v „reálnom čase“:
1.vnemy – 2.vyhodnotenie – 3.akcia

1. Vnemy prostredia (vstupy) prechádzajú cez Talamus do senzorického kortexu.
2. V prefrontálnom kortexe (čelnom laloku mozgovej kôry) dochádza k logickému mysleniu a k rozhodovaniu.
3. Jediným výstupom je motorika, ktorá je ovládaná z motorického kortexu.

Minimálne 10x za s

Ľudská/strojová inteligencia (kybernetický pohľad)

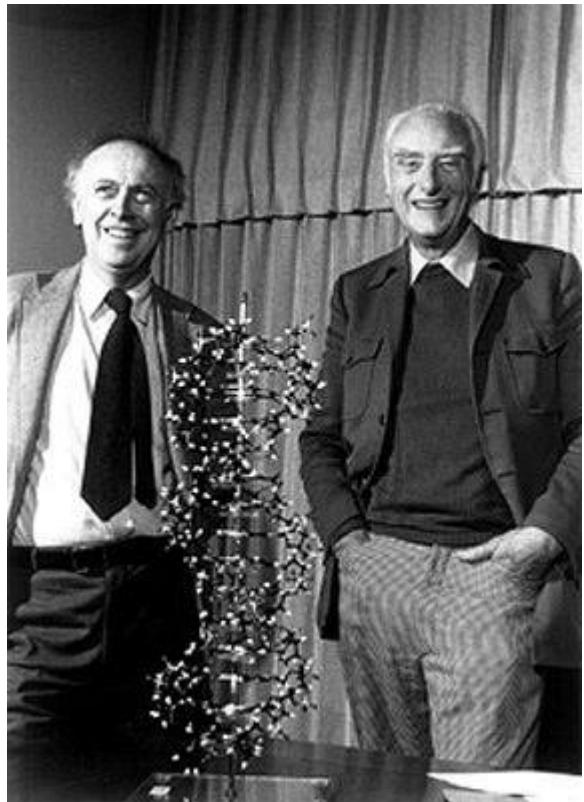

Komputačná teória myсле

- Tvrdí, že myслe je výpočtový systém, ktorý je uskutočňovaný neuronálnou (elektrickou, fyzikálnou) aktivitou mozgu.
- Existencia myслe a vedomia je iba otázka množstva a komunikácie neurónov.

Zásadná otázka budúceho vývoja UI:

Môže vzniknúť v stroji vedomie ?

„Ludská mysel“ je iba stroj na spracovanie informácií. Počítače sú tiež stroje na spracovanie informácií a preto, ak navrhнемe správny hardvér a dobre ho naprogramujeme, môžeme vytvoriť mysel s vedomím.“
(Francis Circk)

Je vedomie opísateľné fyzikálnymi zákonmi a poznateľné vedeckým výskumom?

Bielkoviny

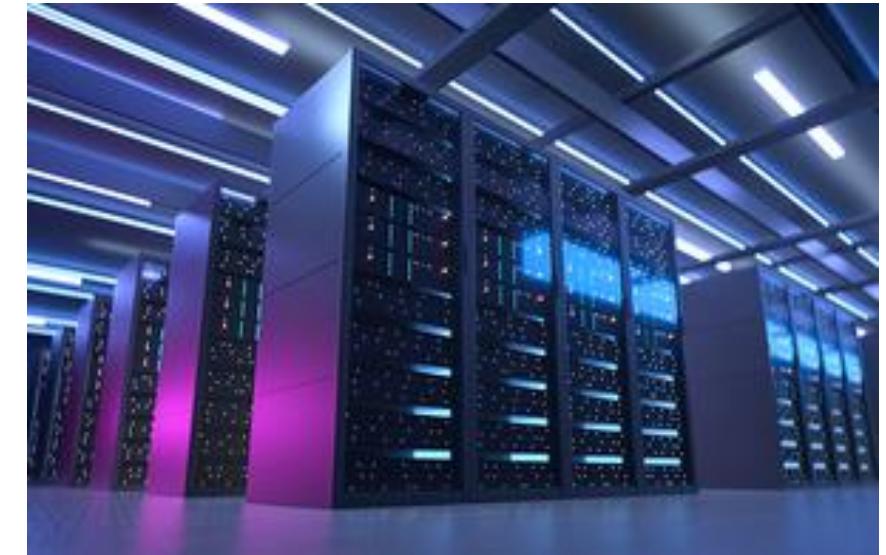

Kremík (polovodiče)

Aké sú limity technológií ?

- Ako sa raz eventuálne bude správať počítač s vedomím, ktorý bude mať 86 Mil. neurónov, ktoré pracujú 1M x rýchlejšie ako mozog ?
- Alebo 86 Biliónov neurónov?
- Bude mať 10^N x viac pamäte.
- Bude on-line pripojený na zdroje informácií...

Zatial'': Robí, čo mu povie človek. Nemá vlastnú vôľu ani ciele

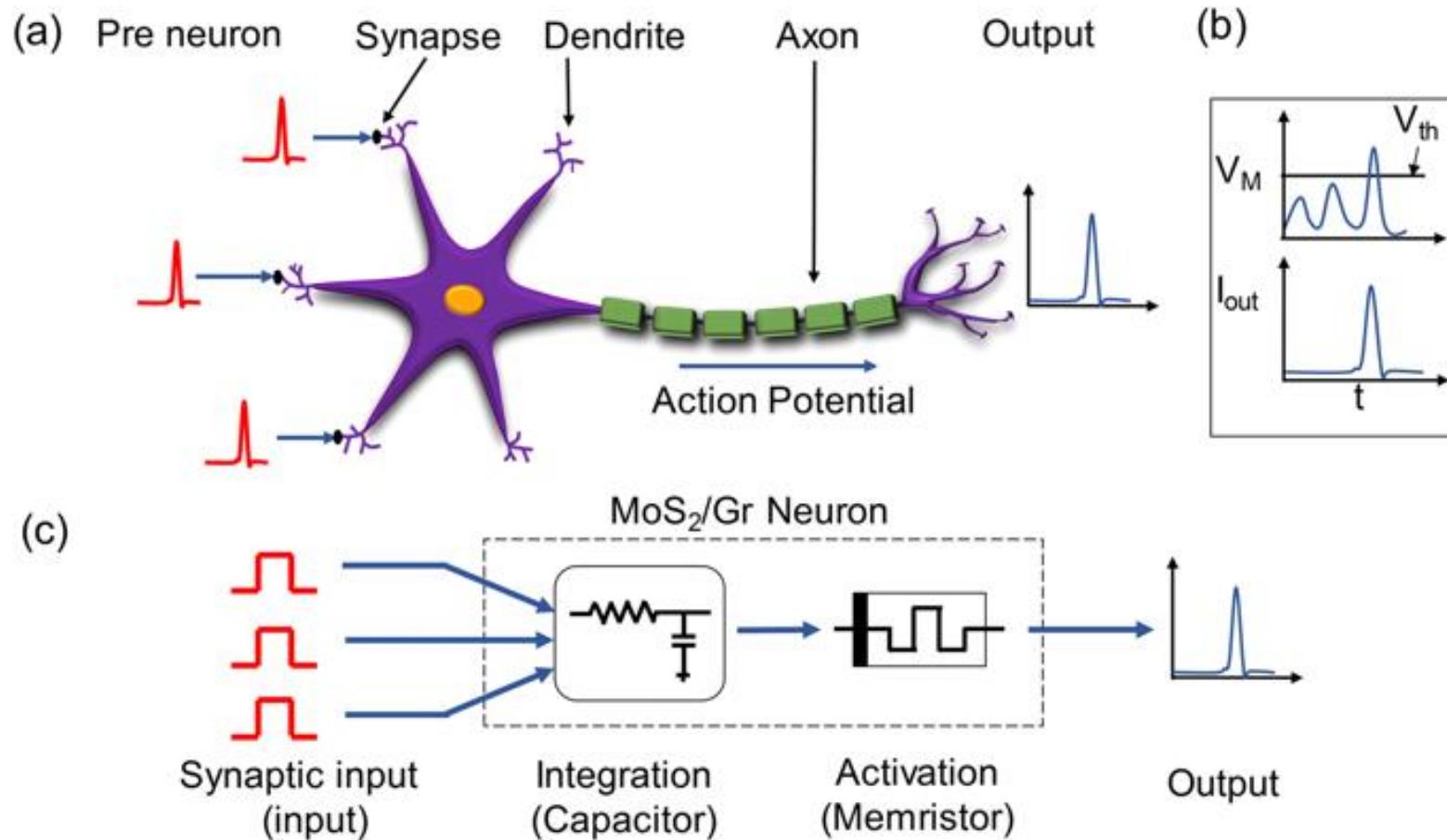
Nemá vlastnú vôľu ani ciele. Robí, čo mu povie človek.

Má vlastnú vôľu a ciele. Nerobí, čo mu povie človek.

Neuromorfné technológie

- napodobňujú architektúru mozgu a masívne paralelné spracovanie dát
- používajú aj iné, než klasické digitálne technológie: 0/1
- nemajú Von-Neumannovskú architektúru dnešných procesorov: vstup, centrálna jednotka, pamäť programu a dát, výstup

Aký bude výsledok:
Inteligencia + Vedomie = ?

Superinteligencia + Vedomie = „Technologická singularita“

Stroje s vedomím

- „Počítač dosiahne inteligenciu človeka zhruba o desať rokov.“
(Ray Kurzweil)
- „Singularitu okolo roku 2045.“
- IQ strojov (Machine-IQ, MIQ) bude v tom čase nie 140, ale 1 400 alebo 14 000... ?
- Aký budú mať mnohokrát inteligentnejšie stroje vztah k človeku ?
- Budú takéto stroje človeka poslúchať?
- Ak budú mať vlastné ciele, túžby a budú oveľa inteligentnejšie, prečo by to robili?
- Budú si presadzovať svoju vôle na úkor človeka ?
- Aký budú mať stroje hodnotový systém?
- Objavia sa u strojov emócie, priateľstvo, zodpovednosť, empatia, láska alebo nenávist, egoizmus?
- Prežije človek singularitu?

Potenciálne scenáre koexistencie ľudí a inteligentných strojov

1. Krátkodobý optimistický scenár

- výkon technológií a umelej inteligencie sa bude neustále zvyšovať
- AI bude riešiť zložité problémy, ako je klimatická kríza, energie, zdravotníctvo, veda...
- rozdiely v majetku medzi ľuďmi sa budú zväčšovať, ale aj tí najmenej majetní sa budú mať lepšie
- chudoba a hlad na planéte sa v najbližších desaťročiach odstránia

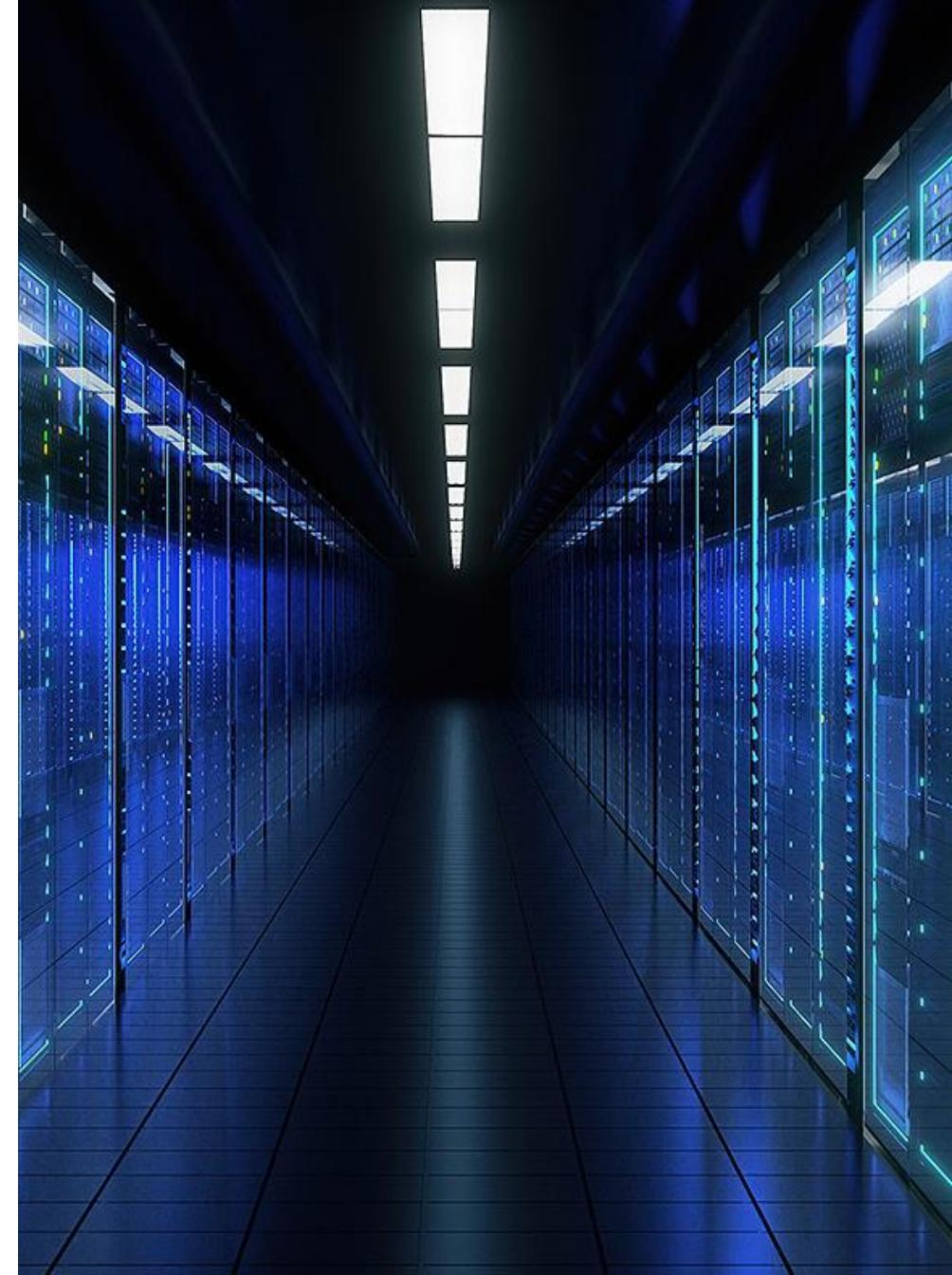
2. Krátkodobý pesimistický scenár

- AI budú využívať vplyvné skupiny ľudí na vlastné záujmy
- stroje sa budú používať na manipuláciu verejnej mienky, šírenie dezinformácií a získavanie vplyvu a moci
- sociálno-ekonomicke rozdiely v spoločnosti sa budú ďalej prehlbovať
- stroje nahradia mnohé kvalifikované profesie vykonávané ľuďmi, pretože budú efektívnejšie
- ľudstvo sa bude pomaly stávať hlúpejším a závislejším od umelej inteligencie
- umelá inteligencia sa bude používať na vytváranie autonómnych zbraní

3. Dlhodobý negatívny scenár, stroje bez vedomia

- Ľuďom zostane obmedzený počet povolaní, ktoré sú lepšie, keď ich vykonáva "živý človek".
- Stroje budú vykonávať najkvalifikovanejšie profesie a činnosti.
- Schopnosť človeka riešiť problémy, byť kreatívny, experimentovať a vyvíjať sa bude oslabená.
- Rozdiely v bohatstve medzi ľuďmi sa budú zväčšovať
- Superinteligentné stroje budú účinným nástrojom na realizáciu sebeckých cieľov malých skupín ľudí na úkor väčšiny ostatných.
- Človek sa stane závislým od strojov, jeho kognitívne schopnosti sa znížia a bude ľahko manipulovateľný.

4. Dlhodobý pozitívny scenár, stroje bez vedomia

- UI bude používaná správne a „humánne“
- UI nám pomôže pochopíť svet a vesmír
- UI vyrieši problémy ľudstva, ako je udržateľný rozvoj, získavanie energie, liečenie chorôb, predĺženie zdravého života
- inteligentné stroje môžu pomôcť zabezpečiť sociálny mier a stabilitu
- demokratické a zodpovedné krajinu poskytnú vhodné podmienky na systematické vzdelávanie
- vlády, politici a vývojári technológií AI budú chápať potreby celého ľudstva

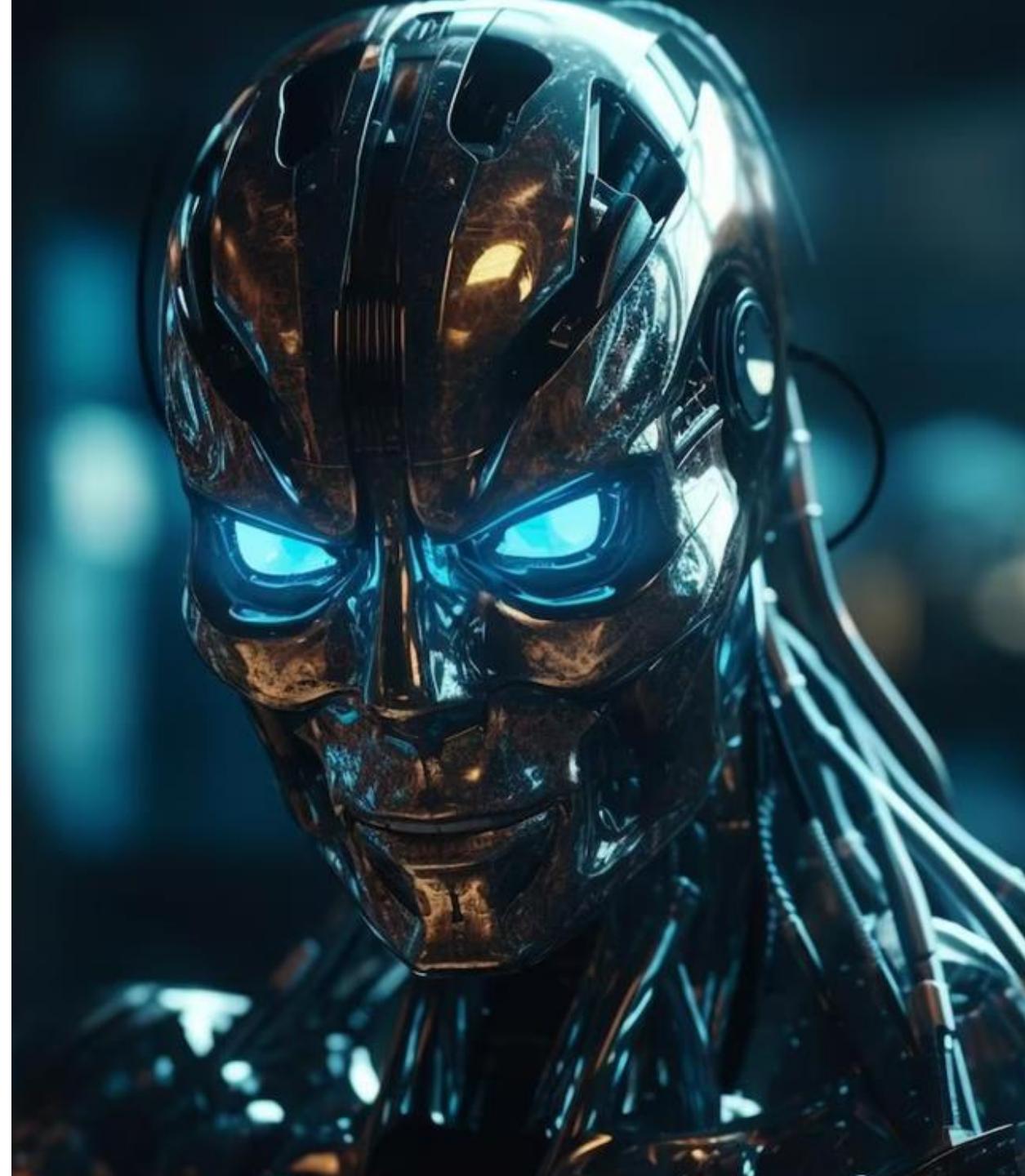
5. Dlhodobý scenár, stroje s vedomím, neutrálny prípad

- stroje budú mať svoje vlastné ciele, ktoré nemusia byť v súlade s cieľmi ľudí
- ľudia nebudú mať šancu konkurovať strojom
- záujmy strojov a ľudí sa nedostanú do konfliktu, pretože stroje nebudú potrebovať vodu, kyslík, potravu a dokonca ani gravitáciu Zeme
- budú potrebovať len energiu a suroviny, ktoré budú stačiť všetkým
- inteligentné stroje umožnia ľuďom existovať na planéte a sledovať svoje vlastné ciele

6. Dlhodobý scenár, stroje s vedomím, najhorší prípad

- stroje budú mať vlastné vedomie a ciele, ktoré sú antagonistické voči cielom ľudí
- stroje môžu dospiť k záveru, že ľudia sú zbytoční, nepohodlní alebo nebezpeční pre planétu (čo je, žiaľ, pravda)
- preto stroje neutralizujú alebo dokonca eliminujú človeka

7. Dlhodobý scenár, stroje s vedomím, najlepší prípad

- Ľudia sa budú pri vývoji umelej inteligencie dlhodobo správať zodpovedne, čím sa zabezpečí, že budúce vlastnosti novej umelej inteligencie budú vždy pozitívne voči ľuďom
- inteligentné stroje s vedomím budú ľuďom vdăčné za svoju existenciu
- bez ľudí by totiž nikdy nemohli vzniknúť
- vždy budú ľuďom pomáhať
- zabezpečia svetový mier a šírenie vedomia vo vesmíre
- iba bytosti s vedomím dávajú neživému vesmíru zmysel

Záver

- budúcnosť môže byť akoukoľvek kombináciou uvedených scenárov alebo môže v priebehu času oscilovať medzi nimi
- môžeme regulovať vývoj umelej inteligencie ?

- vývoj umelej inteligencie prináša technologické, hospodárske a vojensko-politické výhody pre príslušné skupiny ľudí
- akákolvek jednostranná regulácia UI jednou stranou ju znevýhodní v prospech jej odporcov, ktorí regulácie neuplatňujú
- ak sa na spoločných reguláciách a obmedzeniach nedohodnú všetky relevantné mocnosti sveta, nekontrolovatelná konkurencia bude pokračovať a jedného dňa sa môže vymknúť spod kontroly
- môžeme si dokonca vytvoriť nepriateľa, ktorý bude nad naše spoločné sily

- politici a štátnici, motivovaní ekonomickými záujmovými skupinami, podnikateľmi alebo štátnymi mocenskými záujmami, spravidla nie sú ochotní akceptovať včasné varovania vedcov, alebo ich dokonca nie sú schopní pochopiť
- t'ažko obetujú spomalenie hospodárskeho rastu alebo určité spomalenie rastu životnej úrovne na úkor rizík, ktoré pre nich nie sú dostatočne relevantné
- môžeme len dúfať, že sa nám podarí dostať vývoj pod zodpovednú kontrolu skôr, ako dôjde k najhoršiemu

- vzdelávací systém musí vychovávať kompetentných a zodpovedných odborníkov
- výskumníci a vývojári na celom svete musia mysliť a konat' zodpovedne a transparentne
- mali by sme mysliť na blaho budúcich generácií

To je všetko ...

Kto bude profitovať z UI ?

Scenár A - optimistický

stroje budú slúžiť všetkým ľuďom na planéte, tí budú využívať ich osoh a budú sa zabávať, oddychovať a rozptyľovať sa inou činnosťou.

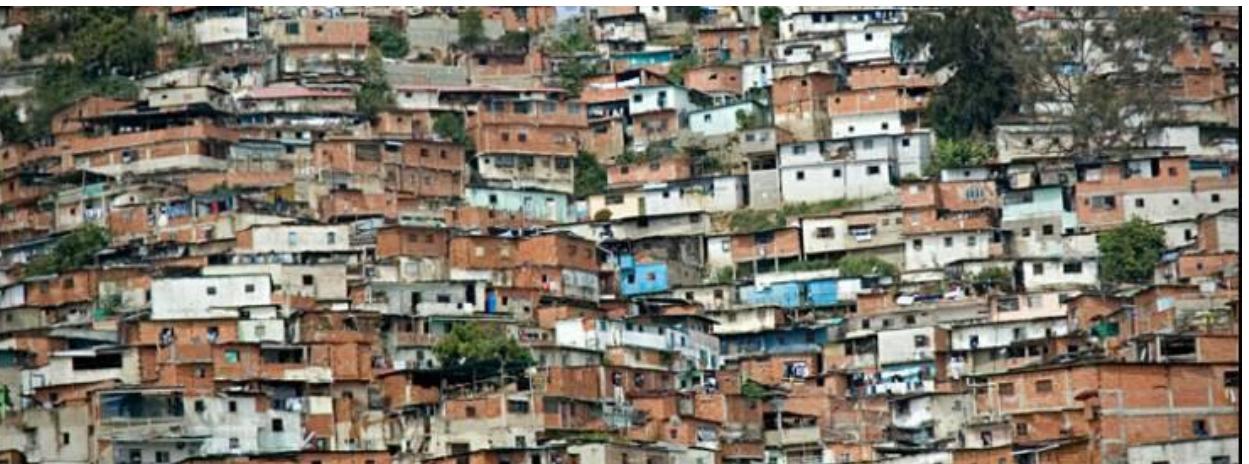

Kto bude profitovať z UI ?

Scenár B - pesimistický

Stroje budú patrīť malému zlomku ľudí na tejto planéte.

Ostatní ľudia budú robiť čo ?

- **S veľkou pravdepodobnosťou sa žiadny z týchto dvoch extrémnych scenárov nenaplní.**
- **Dlhodobý vývoj nasvedčuje tomu, že prvý scenár je nereálny.**
- **V prípade druhého scenára sa ľudské spoločenstvo bude búriť, organizovať, ako to bolo už aj v minulosti, a bude hľadat akceptovateľnú rovnováhu niekde medzi týmito extrémami.**
- **Žiadny majiteľ technologickej firmy by nemohol svoje impériu vybudovať bez predchádzajúcich objavov vo fyzike, chémii, bez objavu polovodičov alebo bez matematických teórií a algoritmov, ktoré dnes umožňujú učiť stroje s umelou inteligenciou.**
- **Ak sa o prínosy UI (aspoň čiastočne) podelíme všetci, mohli by sme vytvoriť rovnejší a spravodlivejší svet.**

Základný (nepodmienený) príjem

- Hroziace problémy ekonomiky aj celej spoločnosti si uvedomujú mnohí ekonómovia aj politici už dávno. Jedno riešenie problému nezamestnanosti sa objavuje opakovane už dlhšiu dobu:
- Nepodmienený alebo základný príjem: Ľuďom sa má rozdeľovať istá suma peňazí bez toho, aby sa posudzovalo, kto má dostať viac alebo menej, resp. či okrem tohto príjmu zarába v inom zamestnaní alebo nie.
- Napriek istým nedostatkom je riešenie pomocou základného prímu jednoduché, chráni trh a rieši problém nedostatku pracovných miest. Takýto príjem by ľuďom zabezpečil aspoň minimálnu životnú úroveň a istú kúpnu silu aj keby nič nerobili.
- Zástancovia tohto riešenia konštatujú, že by to bolo akési odškodnenie za to, že ekonomika ľuďom nevie zabezpečiť prácu.

Riešenie má však veľkú nevýhodu. Ľudia, ktorí nepracujú, sú vystavení veľkým hrozbám.

Podľa Voltairea nepracujúcim hrozia tri veľké zlá:

- chudoba
  - nuda
  - nerest'
-
- Chudobu by nepodmienený príjem čiastočne eliminoval.
  - Ale druhé a tretie zlo nie. Podľa výskumov práca dodáva ľuďom pocit naplnenia, uspokojenia a šťastia.
  - Dlhodobo nezamestnaní sa vystavujú pocitu straty spokojnosti, straty užitočnosti, straty autonómie, až straty sebaúcty.
  - Z toho vyplýva, že prichádzajúce technológie a inteligentné stroje smerujú ľudstvo do situácie, kde nepomôžu jednoduché riešenia.
  - Bude potrebná záasadnejšia reštrukturalizácia spoločnosti. Ľuďom bude potrebné poskytnúť prácu, hoci aj v obmedzenom časovom rozsahu.